

Manželé manželům aneb Manželství jako cesta ke svatosti

Texty pro společenství manželů pro rok 2015

Autorka textů: MUDr. Jitka Krausová OV

Obsah

Manželství – cesta ke svatosti	3
<i>Leden</i>	
Manželé Luigi a Maria Beltrame Quattrocchi Obyčejný společný život žitý neobyčejně... a pak spolu i na oltář	5
<i>Únor</i>	
Manželé Louis (Ludvík) a Marie-Azélie (zvaná Zélie) Guérin Martinovi To podstatné aneb Taková normální rodinka... ..	9
<i>Březen</i>	
Manželé Settimio a Licia Manelli Síla a plodnost ze života plně podle evangelia	13
<i>Duben</i>	
Manželé Sergio a Domenica Bernardini „Bůh nám tolik požehnal, že mu nemůžeme dostatečně poděkovat.“	16
<i>Květen</i>	
Manželé Marcello a Anna Maria Ritter Inguscio Boží agenti zvláštního určení	21
<i>Červen</i>	
Manželé Giovanni a Rosetta Gheddo Cestou obyčejnou k vrcholům	26
<i>Září</i>	
Manželé Eugenio a Marina Balmori Mezi láskou a nenávisť – křesťané v nenormální době... ..	30
<i>Říjen</i>	
Služebníci Boží: manželé Takaši Pavel a Midori Moriyama Nagai Příběh tří sluncí	34
<i>Listopad</i>	
Manželé Louis a Valeria Ama Wandete Svobodni v Kristu i v Africe	37
<i>Prosinec</i>	
Manželé Henry a Agnes Casolani Ostrovní romance aneb svatba za letadlo	40
Hrstka citátů manželů uvedených ve skriptech i jiných manželů (svatých či příkladných)..	44
Obrazová příloha	50

Manželství – cesta ke svatosti

Časopis *Rodinný život* už po dva roky přináší v každém čísle inspiraci k „autorskému následování“ života manželů, kteří žili manželský život tak, že byli opravdu darem sobě navzájem i lidem kolem sebe. Navíc spojení jejich manželské lásky a lásky Boží se proměnilo ve světlo svatosti. Nyní tuto dosavadní „četbu na pokračování“ nabízíme v souhrnu jako text pro setkávání manželských společenství. Věříme, že životní vzkazy „manželé manželům“ mohou být pro rodiny dneška inspirací.

Naše doba se v sociologii označuje též jako postheroická – tedy pohrdinská. Přesto potřebujeme vzory lidí, kteří žijí hrdinným způsobem naši životní cestu – tedy i vzory manželské. Právě v době ohrožující manželství a rodinu je třeba těchto vzorů ještě víc než dříve. Duch doby nám nastavuje nízkou laťku ideálu. Naše tak zvaná „easy společnost“, tj. „společnost snadno a rychle“ nám sugeruje, že co je těžké, není dobré a nelze to žádat. Víckrát jsem už slyšela, že v moderní době nejde být svatým ve světě a ještě k tomu v manželství! (Leda nějací manželé žijící vlastně poloklášterně v komunitě, a to není „normální“.)

Potřebujeme vzory, které ukazují, že **na specifické manželské cestě je možná svatost i dnes. Svatost žitá ve světě a přitom normálně normálními lidmi. A ještě víc – potřebujeme nejen vzory svatých žijících v manželství, ale vzory svatých manželství.** Svatá manželství, kde manželství bylo hlavní cestou svatosti, kde se muž a žena vzájemně posvěcovali, vzájemně táhli blíž k Bohu. Manželství, které se žilo ve třech = muž + žena + Kristus. Starověký spisovatel Tertulián napsal o křesťanských manželích žijících z víry: „Kristus si přeje vejít do rodiny a nabízí jí svůj pokoj. Kde jsou oni, tam je též přítomný On, a kde je On, nemůže vstoupit ten zlý.“

Jak vypadá svaté manželství ve třech v moderní době? Sv. Jan Pavel II. v roce 1984 vyjádřil přání, aby mohl během svého pontifikátu blahorečit společně manželský pár, jako manžele. Přání se mu splnilo. Poprvé v dějinách církve (nepočítáme-li svatořečení mučedníků, kdy oba manželé byli zabiti spolu pro víru) byli spolu blahorečeni manželé 21. 10. 2001 – symbolicky na výročí vydání papežské encykliky o rodině *Familiaris consortio*. Byli to italští manželé Quattrocchi (Luigi a Maria, roz. Corsini), rodiče čtyř dětí. Oba velmi angažovaní v církvi 20. století. (Bude jim věnován jeden oddíl skript.) První svatořečení manželského páru je přelomová událost, ale u nás proběhla, bohužel, bez většího povšimnutí. Druhý manželský pár je nám už známější, manželé Martinovi, rodiče sv. Terezky, byli blahorečeni v roce 2008. Věřme, že budou přibývat. Vždyť další manželé už stojí v jakési pomyslné řadě kandidátů svatořečení: od pověsti svatosti přes různé stupně diecézního procesu po proces probíhající v Římě, či tzv. čekání na stvrzující zázrak. Jsou to páry z Itálie, Španělska, Malty, Anglie, ale i Mexika, Jižní Ameriky, Afriky a Japonska.

Žili v moderní době, ve 20. století, byť třeba část svého života někteří ještě v 19. století. Měli různá povolání – rolníci, technici, profesor gymnázia, hudebníci, lékař, geodet, právník, lékárník, katechetka atd. Počet dětí je také různý, od jednoho po jedenadvacet. Jejich spiritualita se napájela a byla formována z různých pramenů – jsou to terciáři a přátelé řádů, členové Opus Dei, Katolické akce nebo jiných hnutí. K nim můžeme přiřadit i manželství, kde je již jeden z manželů svatořečen a samo manželství patří do naší definice dobrého, příkladného manželství, třeba manželství bl. Jany Beretty Molly, mučednice života. Čekatelé jsou pestří, jako je pestrý život ve světě, ale zároveň jsou jednotní v hrdinné lásce k Bohu a lásce k bližnímu, aniž by dlužili něco lásce manželské, k dětem a teplu domova. Vždyť právě **doopravdy normální křesťan je svatý**. My ostatní jsme do určité míry nenormální z hlediska našeho cíle a povolání ke svatosti..., byť na to není číselná diagnóza v mezinárodní statistické klasifikaci nemocí a psychických poruch. (Věřte psychiatrovi:--)).

Papež Benedikt XVI. (ještě jako kardinál Ratzinger) napsal, že „křesťanská víra je ve své podstatě účast na vidění Ježíšově“, tedy na tom, jak Ježíš vidí Boha a svět. Dále hovoří o „zakotvení víry ve vidění Ježíše a svatých“. Svatí se svou žitou zkušeností s Bohem skrze Ježíše stali pro druhé ukazateli, kteří nás učí dívat se Ježíšovýmá očima. Dívají se Ježíšovýmá očima na svět kolem sebe v různé době a prostředí. Žijí pravdu víry ve svém Tady a Teď. Pokusme se s nimi učit se dívat, žít a milovat. Kéž k tomu napomůže i tento materiál pro společenství manželů.

Praktický návod k použití

Pod představením každého manželského páru jsou uvedeny otázky určené pro Vaše další zamyšlení nad textem. Je na Vás, jak budete k otázkám přistupovat. Najdete zde otázky pro celé společenství, pro manželskou dvojici nebo pro každého osobně.

Pod otázkami najdete impulzy k modlitbě vlastními slovy a také již zformulovanou modlitbu, kterou se můžete pomodlit všichni společně. Je na Vás a Vaší spolupráci s Duchem Svatým, jak k inspiraci ze života jednotlivých manželů přistoupíte, co bude pro Vaše společenství nejbližší a přínosné.

Doporučujeme: Přečíst si text na příslušný měsíc ještě před setkáním, nejen proto, že jsou některé texty delší, ale i proto, že si zasluhují, abychom o nich chvíli přemýšleli. Na setkání už přijít s tím, co mne na tomto konkrétním páru nejvíce oslovilo, s čím se chci s ostatními ve společenství podělit. Všichni bojujeme s časem a budete mít sto a jeden pádný důvod, proč to nestihnout, neudělat, ale věříme, že když se Vám to přece jen podaří, budete se moci navzájem obohacovat svými pohledy a být překvapeni, jak může stejnou skutečnost každý nahlížet i z trochu jiného úhlu a že Vás to může i obohatit.

Texty jsou nabídkou, kterou můžete použít bez úprav. Práci s nimi si však můžete obměnit a doplnit tak, jak bude pro Vaše společenství nejlepší.

Obyčejný společný život žitý neobyčejně... a pak spolu i na oltář

Manželé Luigi a Maria Beltrame Quattrocchi

*Luigi * 12. 1. 1880, † 9. 11. 1951 (v 71 letech)*

*Maria (rozená Corsini) * 24. 6. 1884, † 26. 8. 1965 (v 81 letech)*

Děti: čtyři

Svatba: 25. 11. 1905

Blahořečení: 21. 10. 2001, památka v římské diecézi je 25. 11. v den výročí jejich sňatku. Pro univerzální církev jsou data jejich uctívání ponechána shodně s daty úmrtí.

Quattrocchiovi (čti kvatroki) byli první manželé (mimo mučedníků), kteří udělali spolu i krok na oltář, tedy byli spolu blahořečeni. Prefekt kongregace pro satořečení kardinál J. Sarravía Martins tehdy vysvětlil, že není možno oddělit jejich zkušenost svatosti, kterou žili spolu v manželství, a proto ani „jejich mimořádné svědectví života nemůže být prezentováno odděleně“. Jací asi tedy byli?

Ze začátku je to trochu jako nějaká love story z lepších kruhů, vhodná do románů pro ženy. Ona urozená půvabná mladá dáma, inteligentní, vzdělaná, vybraného chování, živé povahy; on neodpovídá původem, ale je velmi nadaný začínající advokát s kariérou před sebou. Setkání v Římě při společenské příležitosti. Hezká scéna, ne? Tak tedy: Maria se narodila ve Florencii do aristokratické rodiny. Rod Corsini, významná šlechtická rodina v Itálii, je znám už od 13. století. Mezi jeho členy byli nejen významní politici, ale i jeden papež v 18. století a také svatý Ondřej, karmelitán a biskup ze 14. stol. Otec Marie byl důstojník a záhy byl přeložen do Říma, kde pak Maria vyrůstala. Byla nadaná hudebně a hlavně literárně. Už v 18 letech publikovala první literární práce (eseje o křesťanské rodině) a obojí – psaní i téma křesťanské rodiny – jí zůstalo po celý život. Při jednom společenském setkání ji spatřil o čtyři roky starší nastávající advokát Luigi Quattrocchi a slíbili si občasnou výměnu korespondence (ta pak trvala intenzivně 46 let!). Asi po roce si pak vyznali lásku a vztah pokračoval. Na jaře 1905 byly zasnuby a 25. 11. 1905 svatba v poutní římské bazilice S. Maria Maggiore.

Luigi se narodil v sicilském velkoměstě Catanii. Vystudoval práva s vynikajícím prospěchem a stal se excelentním právníkem. Jeho rodiče byli praktikující katolíci, byl vychován ve víře a byl vždy věřící katolík, ale před vztahem s Marií nebyl ve víře aktivní. Zato Maria žila už hlubokým duchovním životem, jehož pramenem byl zejména eucharistický Ježíš. V Luigim viděla přímého, čestného, dobrého muže. Její víra a modlitba ho brzy ovlivnily, takže se stal také horlivým ve víře. Od počátku manželství byla pak centrem denní mše svatá a společná večerní modlitba, zejména růžence. Modlitbu vedl Luigi.

Po svatbě bydleli v centru Říma v domě společně s Mariinými rodiči i prarodiči a zanedlouho i se svými dětmi. Vztah čtyř generací v domě byl nesen duchem vzájemné vlídnosti. Možná si řekneme, že měli všichni dost prostoru, nebyli namačkáni v jednom bytě a jedné kuchyni, to pak jde být k sobě laskaví. Samozřejmě je v tom kus pravdy, ale zároveň není. Vždy záleží na lidech, jejich vzájemné úctě a lásce. I dva lidé v paláci se nemusejí snést.

Luigi jako brilantní právník postupoval v kariéře a nakonec se stal zástupcem hlavního státního návladního Říma a přebíral také mnohé jiné funkce. Ve svém postavení spolupracoval i s mnoha politiky, včetně ministerského předsedy Gasperiho. Vždy se věnoval svému povolání s velikou zodpovědností a čestností. V kruzích policie se tento Sicilan těšil veliké úctě jako nezkorumpovaný, zásadový člověk. Že nebylo snadné v jeho prostředí obstát s čistým štítem, je asi jasné nám všem. To by se asi zase dobře vyjímal v nějakém filmu s temnými intrikami a mafií.

Ve volnu navštěvoval večerní kurzy teologie a působil v katolických organizacích. Maria se angažovala v Katolické akci a jiných organizacích, především jako pedagogická spisovatelka, a v katechezi žen v římských farnostech. Přes svůj původ dokázala najít dobře společný tón s obyčejnými ženami z lidu a také pomáhala potřebným, např. v chudých předměstích Říma ve spolupráci se skauty.

Měli čtyři děti. Nejstarší Filip se narodil 1906, druhá Stefanie 1908, Cesare 1909 a poslední Henrietta 1914. S jejím příchodem na svět nastala dramatická situace. Lékaři zjistili u Marie v tomto těhotenství vážnou vadu – vcestnou placentu – a v tehdejší době byla minimální naděje (asi jen pět procent), že by dítě v pořádku donosila. Byl ohrožen život matky a odborníci doporučovali terapeutický potrat pro záchranu života. Přesto se manželé nesení duchem víry rozhodli dát dítěti šanci k životu a Maria po velkém utrpení přivedla Henriettu na svět v osmém měsíci. Později vzpomínala Stefanie, jak byli jako malé děti v kostele mimoděk svědky toho, jak jejich otec plakal ve zpovědnici. Hrdinské rozhodnutí – „ano“ k životu – přes všechnu bolest posunulo život manželů dál od dobrých, aktivních křesťanů na cestu svatosti. Byl to i podnět k dalšímu méně obvyklému kroku.

V roce 1916 složili manželé doživotní slib čistoty a rozhodli se pro aktivnější službu v apoštolátu. Všimněme si, že to ale nebyl náhlý akt pod dojmem toho, co prožili, nebo jen jakási „preventivní antikoncepce“, ale byl to akt promyšlený, promodlený a odsouhlasený duchovním vůdcem, rozhodnutí zrálo dva roky. K takovému kroku je třeba zvláštní Boží volání. Po té se jako by ještě více uvolnila energie. Jen vypočítat všechny jejich aktivity by zabralo mnoho místa, zvláště u Marie. Rozvinula se její spisovatelská, přednášková, výuková a charitativní činnost. Pracovala jako dobrovolnice u nemocných, jako dobrovolná ošetřovatelka Červeného kříže a v době etiopské války i u zraněných vojáků, prošla potřebnými kurzy a udělala si řidičák, aby mohla jezdit s pojízdou ambulancí. Oba

pracovali v hnutí Movimiento de Renacimiento Cristiano (křesťanské obnovy) hlavně na poli rodiny. Pro tuto oblast napsala mnoho brožurek.

Dobře, ale co doma? Nebyl to nějaký útěk? Ne, nezanedbávali vlastní rodinu. Děti později svědčily o atmosféře v jejich rodině: „Náš rodinný život nebyl ničím mimořádný, byl normální, i se svými slabostmi... Byli jsme rodina otevřená přátelům a pokoj pro hosty byl skoro stále obsazen, v dobách války a nouze po ní jsme byli otevření všem, kdo potřebovali pomoc“ (syn Filip). „Co bylo mimořádné, to byla spiritualita mých rodičů, doma bylo vždy klima nadpřirozené, radostné i vážné“ (syn Cesare). Toto klima jistě působilo i na to, že kromě Enriquetty si všechny děti zvolily duchovní povolání. V roce 1922 všechny tři děti vyjádřily rozhodnutí zasvětit se Bohu a rodiče je v tom s radostí podpořili. Filip se stal knězem – Mons. Tarsicio, Stefanie benediktinskou mniškou – sr. Marie Cecílie, a Cesare trapistou jako P. Paolino. Enriquetta, která měla slabší zdraví, zůstala svobodná s rodiči.

Luigi zemřel roku 1951 na infarkt (třetí po dvou v letech 1941 a 1944). Maria nesla ve víře bolest dočasného oddělení a pokračovala dále v apoštolátu. Na radu svého duchovního vůdce, známého dominikána P. Garrigou-Lagrange, se zapojila do hnutí „Frente de la Familia“ a pracovala na obraně integrity rodiny. Zemřela 26. 8. 1965. Dlouholetá korespondence manželů dosvědčuje jejich vzájemnost, růst v lásce, naději, silný citový vztah a prohlubování duchovního spojení. Už v roce 1919 ve svých 35 letech Maria při vážné nemoci, kdy jí hrozila smrt, napsala dva dopisy manželovi a dětem, své duchovní poselství, a jsou to mystické stránky. Ale tyto hlubiny duchovní nezabránilly aktivní službě a normálnímu životu manželky a matky. Naopak, hlubiny byly zdrojem. A tak to u opravdové duchovní hlubiny také je, dosvědčuje ji ne mimořádnost, ale život.

Blahořečení byli 21. 10. 2001 Janem Pavlem II. v Římě a na kanonizaci mohly být přítomny i jejich tři děti ve věku 95, 92 a 87 let, jen Stefanie zemřela dříve. Beatifikace se uskutečnila symbolicky na 20. výročí vydání encykliky o rodině *Familiaris consortio*. Jan Pavel II. tehdy zdůraznil, že „s plnou odpovědností přijali úlohu spolupráce s Bohem“ a že nikoliv mimořádnost, ale „obyčejný život žitý neobyčejně“ byl důvodem jejich kanonizace.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Víím, že svatost je **obyčejný život žitý neobyčejně**, takže ne něco zcela mimo obzor obyčejných křesťanů? Nehledám svatost v něčem jiném?
- ▶ Myslím si, že jsou oblasti, kde křesťan nemůže zůstat „čistý“ (policie, obchod, právo, politika atd.)?
- ▶ Prožili jsme ve svém životě, v manželství situaci, která vyžadovala těžké, možná heroické „ano“? Jak se to odrazilo v našem životě?

Modlitba vlastními slovy

Obráťte se k Marii a Luigimu Quattrocchi s prosbou, aby Vám byli povzbuzením ve Vašem každodenním životě, aby Vám pomohli vidět obdarování, které Vaše rodina dostala, a způsob, jak je konkrétně rozvíjet.

Společná modlitba

Bože věčné lásky, Ty jsi stvořil muže a ženu ke svému obrazu a jsi Tvůrcem zázraku manželství. Děkujeme Ti za blahoslavené manžele Luigiho a Marii Quattrocchi a jejich příklad svatosti. Na jejich přímluvu prosíme o milosti potřebné ke společnému růstu ve víře, naději, lásce a k výchově dětí k životu podle Boží vůle. Prosíme o to skrze Tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista, který miluje všechny lidi. Amen.

Maria a Luigi, orodujte za nás.

To podstatné aneb Taková normální rodinka...

Manželé Louis (Ludvík) Martin a Marie-Azélie (zvaná Zélie) Guérin
Martinovi

*Louis (Ludvík) Martin * 22. 8. 1823, † 29. 7. 1894 (v 71 letech)*

*Marie-Azélie (zvaná Zélie) Guérin * 23. 12. 1831, † 28. 8. 1877 (ve 46 letech)*

Svatba: 13. 7. 1858

Děti: devět, z toho čtyři zemřely v dětství: 1860 Marie, 1861 Pavlína, 1863 Leonie, 1865 Helena († v 5 letech), 1866 Josef († do 1 roku), 1869 Jan Křtitel († do 1 roku), 1869 Céline, 1870 první Terezie († do 1 roku), 1873 Tereška

Blahořečení: 19. 10. 2008, zahájen proces svatořečení

Druhým blahořečeným manželským párem jsou rodiče sv. Terezie z Lisieux, malé Terezky, podle papeže Pia X. „největší světice moderní doby“. V církvi je víc takových rodin, kde je ve dvou až čtyřech generacích za sebou několik svatých. Ze 4. století známe z Byzance rodinu, z níž jsou oficiálně svatými babička Makrina starší a čtyři z jejích deseti vnoučat: Bazil Veliký, Řehoř z Nyssy – oba církevní otcové, Petr ze Sebaste a Makrina mladší. I ostatní z rodiny žili dobrým životem. Z naší historie pak sv. Ludmila, její vnoučata sv. Václav a jeho sestra ctihodná Přibyslava a Václavova neteř ctihodná Mlada. Pravda, tady byla rodina bohatá i na jiné postavy než jen příkladné.

Je důležité si uvědomit, že Louis a Zélie nebyli blahořečeni kvůli své dceři, ale kvůli svému životu, jen velmi povrchnímu pozorovateli by se tento život jevil jako „život hodně zbožných maloměšťáků, kterým skončily dcery v klášteře“, jak to skutečně kdysi kdosi vyjádřil. Sami uvidíme.

Ludvík a Zélie byli od sebe o osm let a vzali se jen tři měsíce po svém prvním setkání. Měli mnoho společného. Oba byli z rodiny vojáků, jen otec Ludvíka byl kapitán. Oba byli velmi zbožní a oba se marně snažili o vstup do kláštera, Ludvík byl odmítnut benediktiny pro nedostatečné vzdělání – neuměl latinsky, Zélie zase vincentkami – snad pro své zdraví. Oba neměli před svým setkáním žádnou známost. Oba byli lidmi práce, Ludvík byl vyučen hodinářem a měl hodinářství-klenotnictví; Zélie spolu se sestrou vybudovala už ve svých dvaceti letech podnikání s alenconskými krajkami od domácích dělnic.

Ale také tu bylo hodně rozdílného. Dětství Ludvíka bylo sice poznamenáno stěhováním z posádky na posádku a především zůstal sám, když jeho čtyři sourozenci zemřeli (tak častý kříž tehdejší doby), ale rodina byla harmonická, jeho otec byl velmi zbožný a materiálně byli také lépe zabezpečeni. Zélie psala o svém dětství, že „bylo ponuré jako pohřební rubáš“. Otec byl hrubší a matka málo citlivá, nadměrně přísná, neměli ani panenky, ale zato měla sourozence, o rok starší sestru Élise, která se později stala řeholnicí visitantkou, a o deset let mladšího bratra Isidora, vystudovaného lékárníka. Sourozenci se milovali a drželi celý život při sobě. Zélie byla v dospívání často nemocná a trpěla

inger

migrénami. Vyrostla z ní úzkostná mladá žena, již její manžel musel často utěšovat a připomínat jí, aby se vším tolik netrápila. Ale přesto byla velmi vitální, energická a vytrvalá, o čemž svědčí i úspěch jejího podnikání a celý další život. Díky její bohaté korespondenci hlavně se sourozenci máme i dostatek materiálu, zachovalo se přes dvě stě dopisů. Ludvík byl spíše méně společenský, tišší, introvert, s přezdívkou „rybář Martin“, miloval rybaření, hory, přírodu, ale i hudbu, malování, četbu, klidnou hodinářskou práci. Byl velmi citlivý, při sv. přijímání někdy plakal. Ve svých rozdílech se vzájemně doplňovali. To hlavní, v čem se shodovali před svatbou, byla touha dát Boha na první místo ve svém životě, Zélie prohlašovala: „Chci se stát svatou“.

O jejich hluboké zbožnosti svědčí i to, že nejprve chtěli žít panenské manželství, což jim kněz, Bohu díky, po několika měsících rozmluvil, a mohli tak vyhovět povolání být rodiči. Jejich láska se rozvíjela a byla plná něhy a touhy po sobě při odloučení. Přestože měli tolik dětí a byli už při svatbě celkem zabezpečeni, pracovali dále oba dva, později oba už jen v podnikání s krajkami. Zélii dlouho trvalo, než našla správný rytmus, jak vše sloučit, aby nebyla, jak se sama nazvala, „politováníhodnou otrokyní“, když bylo hodně zakázek, a netrápila se nad svými domácími dělnicemi, když zakázky nebyly. Majetek sloužil nejen k zabezpečení rodiny, ale i chudým, církvi, pomoci potřebným. Přednost měl ale vždy Bůh. Oba byli denně na brzké mši svaté zvané mše chudých (kteří pak museli jít do práce), víckrát týdně přistupovali k sv. přijímání, což v té době bylo výjimečné, hodně se modlili, žili s Bohem a pro Boha. Do života rodiny patřily i poutě a podpora farnosti; nenápadné, ale vytrvalé věrné stání za církví i v politicky nepříznivých dobách. Jednou byl Ludvík málem zatčen pro křížek na šatech po návratu z pouti. Opravdu to nebyla idylická doba pro církve ve Francii.

A pak děti. Věnovali se jim s láskou a teplem, Ludvík měl pro každou dcerku jinou přezdívku, perla, diamant, královnička atd., ale také s náročností. Výchova byla v tomto vyvážená, i když samozřejmě poznamenána dobovými vlivy. Toužili mít více dětí a samozřejmě i syna. Zélie o sobě psala, že je zblázněná do dětí. – Ale roku 1865 zjistila nádor v prsu a od té doby nemohla kojit. Následující děti byly proto po narození dávány ke kojné. Je to bolest pro matku a pro děti zvýšené nebezpečí a také problém s vazbou na mateřskou osobu. Tři z nich do roka zemřely. Těžkou ranou byla i smrt už pětileté dcerky Helenky. Poslední z dětí byla Terezie číslo dvě – r. 1873. Nemoc paní Zélie plně propukla roku 1877 a nakonec musela po velmi bolestném utrpení opustit své děti. Odevzdala se Bohu, ale také doufala – už v těžkém stavu jeli do Lurd, prosili o zázrak trochu rozpačitě, ale s hlubokou vírou. Její slova, že „Bůh absolutně nic nečiní pro sebe“, ukazují, k jakému hlubokému porozumění Boží lásky dospěla. Nakonec zemřela po bolestné agónii doma, v přítomnosti zdrceného, a přitom do vůle Boží odevzdaného manžela.

Starostí obou manželů byla zvláště jedna jejich dcera – Leonie. Byla jiná než ostatní, „ubohá“ Leonie, jak se o ní říkalo a psalo. Už vzhledem byla jiná, jediná světlavá v rodině. Vyvíjela se pomalu, opožděná psychomotoricky a zůstala vždy poněkud zaostalá,

navíc náladová, s povahovými zvláštnostmi. Zlepšilo se to, když rodina zjistila, že ji týrá služebná, která ji měla na starosti, ale jen částečně. Leonie trpěla odmalička těžkým ekzémem, mívala časté úrazy pro nemotornost. Dnes by byla klientkou lékařů a psychologů. Oba rodiče o ni měli strach a především (vzhledem k její povaze) o její duchovní život. Její teta řádová sestra ji nazvala „strašlivé malé dítě“. Později se Leonie pokoušela opakovaně neúspěšně o řádový život, jedenkrát u klarisek, dvakrát u visitantek, vždy po několika měsících odešla. Teprve napočtvrté uspěla a stala se sestrou visitantkou (byl to její třetí pokus ve stejném klášteře). Zůstala vždy spíše pomocnicí, sestrou vzadu. Ale jako jediná ze sester Terezký byla spontánně uctívána lidem a je zahájen diecézní proces svatořečení. Ta, která se tak lišila od svých energických tmavovlasých nadaných sester, které se staly všechny karmelitkami, dokonce jedna představenou a druhá velikou svatou. Nesměje se Bůh našim představám?

Po smrti manželky se Ludvík věnoval cele rodině. Dál to obvykle známe z Terežčina životopisu. Ač své dcery miloval, odevzdával je jednu po druhé Bohu. Přeskočme nyní k závěru Ludvíkova života. Je pro nás velmi poučný. Poté, co i Céline oznámila otcí rozhodnutí vstoupit na Karmel, (Leonie byla právě v klášteře) v roce 1888 po pouti k hrobu své ženy, se pan Martin v modlitbě nabídl Bohu v oběť, protože byl tak šťastný – a od května začala pouť kříže. Objevily se potíže, které byly zapříčiněny cévní sklerózou a postupným selháváním ledvin (drobnou mrtvičku měl ovšem už před poutí do Říma s dcerami). Od června nastoupily halucinace, domníval se, že je válka, utíkal z domova, jeho myšlení bylo deformované. Bylo to těžké a ošetřující Céline napadaly i myšlenky na sebevraždu. Dne 12. 2. 1889 Ludvík v silném blouznění o revoluci šel se střelnou zbraní bránit své dcery na Karmel, stal se už nebezpečným a musel být internován v psychiatrické léčebně Dobrého Spasitele v Caen. A přece Terezka tento den zařadila mezi své dny velké milosti, i když dnes už víme, že její tzv. velkou zkouškou života nebyla noc víry, ale nemoc jejího otce.

Je-li dnes stále ještě psychická nemoc společensky stigmatizující, oč více tehdy. Skutečné léky se objevují až ve druhé polovině dvacátého století. A navíc tehdy téměř většina pacientů psychiatrických léčeben trpěla progresivní paralýzou – následkem syfilidy. Dovedete si jistě představit řeči klevetnic v Lisieux: Z čeho se zbláznil? Syfílís? Že by? Nebo z toho pánbíčkáření? A z toho, že děti šly do kláštera? A přece – ani psychická porucha (třeba neurotické potíže, úzkostnost, přecitlivělost atd.), ani závažná psychická nemoc, ani život v psychiatrické léčebně nejsou překážkou svatosti. I deformované myšlení Ludvíka směřovalo stále k Bohu a ve svých jasných chvílkách svůj život v léčebně přijímal a dle svých sil apoštoloval tím, jak vše přijímal jako vůli Boží. Samozřejmě to nebylo idylické, míval stavy neklidu, blouznění – a zase klidnější dny. Vždy se pak snažil přijímat Boží vůli. Postupem nemoci se stával dětským. Nakonec nebezpečné stavy vymizely, navíc ochrnul na nohy, takže byl propuštěn a zemřel 29. 7. 1894 doma. Opustilo ho

jasné myšlení, paměť, schopnosti byly poničeny, ale zůstaly rysy laskavosti a kontemplativní duše a přijímání Boží vůle. Co víc je svatost?

Tady mi dovoďte osobní svědectví dlouholeté psychiatricky. Mohla jsem s psychicky nemocnými pracovat dokonce od svých 14 let. Setkala jsem se s velmi vážně duševně nemocnými, o jejichž blízkosti Bohu a svatosti jsem byla přesvědčena. Vzpomínám na některé, moudřejší a laskavější než mnozí venku. Halucinace a bludy jsou pro nemocné realitou – jejich reakce na ně je ale dána i jejich celkovou osobností, morálkou, vírou. Pýcha člověka, který přece není „blázen“, jeho stavění se nad psychicky nemocné a postižené je z hlediska víry a toho, co je opravdu podstatné, směšné a pro křesťany zároveň trapné. Dokazuje tím jen své opravdové bláznovství. Napomáhat předsudkům a šířit je může být u křesťana i těžké provinění proti lásce i pravdě. Nevědomky se tak můžeme podílet na tom, že se někdo nepůjde léčit nebo skončí i sebevraždou. Ach jo, blázen, že... A my zdraví – nevinní. Předsudky jsou celospolečenským hříchem.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Snažíme se dát Boha na první místo, aniž bychom umenšili lásku manželů a teplo domova?
- ▶ Co s našimi rozdíly povah v manželství? K čemu nám slouží – k boji, nebo k vzájemnému doplňování?
- ▶ Jak bojujeme se sladěním práce – podnikání, rodiny a Boha, co se nám daří a co ne?
- ▶ Jak přijímáme „jiné“ dítě? Oč se hlavně bojíme? Mysleme na Leonii.
- ▶ Jak moc klademe důraz na fatálnost raných a dětských zranění (narušení vazby s matkou atd.) – nepodceňujeme, ale v tom podstatném nejsou hlavní.
- ▶ Jaký je náš vztah k psychickým poruchám a nemocem, naše předsudky a strachy?

Modlitba vlastními slovy

Proste svaté manžele Zélii a Ludvíka Martinovi o pomoc vidět podstatné – přijímání Boží vůle, cestu ke svatosti, a zároveň o to, abychom neopomíjeli ostatní, lásku v manželství a rodině. Proste o zbavení předsudků a pomoc a důvěru v Boha ve všech starostech. Proste zvláště o pomoc manželstvím s křížem těžkých nemocí rodičů nebo s křížem „nějak jiných“ dětí či s těžkým křížem psychických poruch a nemocí.

Proste je i o přímluvu v konkrétních starostech a problémech Vaší rodiny.

Společná modlitba

Bože, který jsi dal blahoslaveným Ludvíkovi a Zélii Martinovým milost posvětit se v životě manželů a rodičů, dej, prosíme, abychom Tě na jejich přímluvu milovali a věrně Ti sloužili, neboť svatost jejich života může být příkladem pro každého z nás. Skrze Krista, našeho Pána. Amen. (podle schválené slovenské liturgické modlitby)

Síla a plodnost ze života plně podle evangelia

Manželé Settimio a Licia Manelli

*Settimio Manelli * 25. 4. 1886, † 26. 4. 1978 (v 92 letech), středoškolský profesor*

*Licia (čti Ličia) Gualandris * 13. 7. 1907, † 18. 1. 2004 (v 97 letech), žena v domácnosti*

Svatba: 1926

Děti: jedenadvacet! Třináct se dožilo dospělosti, tři zemřely v dětství, pět spontánním potratem nebo mrtvorozené.

Kanonizační proces: zahájen 2010

Breyer

V roce 2010 byl v Římě otevřen diecézní proces k možnému blahořečení manželů Manelliových, kteří přijali od Boha jedenadvacet dětí. Samotný počet (i když mnohé vede k udivení nebo i zděšenému „cože, fakt?“) ale není důvodem k blahořečení. Tím je křesťanský způsob, jímž žili příkladně své manželství a rodičovství. Děti jsou pak důsledkem i důkazem toho, jak byli stále otevření pro Boží vůli. Plodnost přirozená i nadpřirozená plynula z toho, jak se snažili žít plně evangelium.

Jejich život by byl nejspíš na dlouhodobý sběrný dokument. Poznali se v roce 1924. Licia byla tehdy 17letá studentka, nadaná, zbožná, vážně zaujatá pro Boha. – Settimio 38letý středoškolský profesor – starší o 21 let! Vystudoval humanitní obory, nadaný, vynikající řečník, s literárním talentem. V mládí byl švihák, elegán, zaujatý různými filosofickými směry (d'Anunziem či Nietzsche). Zajímalo ho uznání, společenský úspěch, sláva. Ale jeho duchovní život... Za první světové války bojoval, získal hodnost kapitána. Možná zážitky z války také přispěly k tomu, že ho dosavadní život nenaplňoval, a tak hledal dále, až našel – u P. Pia. Obrátil se a od té doby žil opravdovým duchovním životem. Jeho hluboká a vřelá víra a modlitba prozařovaly jak jeho práci, tak díly, i všemi společenskými kontakty. Všude apoštoloval. Tím asi uchvátil Licii. Ovšem asi bychom se jako tehdejší známí ptali se znepokojením, zda takové manželství může dobře fungovat. Takový rozdíl věkový a v životních zkušenostech! Co bude, až pomine její mladistvé okouzlení šarmantním profesorem a jeho očarování půvabem nevinného mládí? Má tohle rozumnou budoucnost? Blázní, kdyby aspoň počkali! A oni počkali, brali se po dvouleté známosti, v roce 1926 a se souhlasem P. Pia. Jejich novomanželská cesta vedla k P. Piovi pro požehnání, aby si vyprosili silnou a odolnou manželskou lásku. Snad ani netušili, jak moc ji budou potřebovat. P. Pio jim předpověděl, že budou mít víc než dvacet dětí. A děti přicházely, opravdu jich bylo dvacet jedna, i když osm odešlo, některé velmi rychle, opět k Bohu. Rostly děti, rostli i rodiče. Stali se františkánskými terciáři, noviciát měli u otce Pia, který jim byl duchovním vůdcem a oporou po celý svůj život. Nazýval je dokonce „moje rodina“.

Sociologové a psychologové tvrdí, že mladé matky s mnoha dětmi nemají často prostě na to dát dětem dobrou výchovu. Ale Licia s Boží pomocí vyzrála v krásnou ženu.

Vyzařovala z ní ušlechtilá vnitřní krása ženy-matky. Byla to silná žena, inteligentní, emocionální, s intuitivním chápáním, kterým dokázala často proniknout životní události, i když neměla široké vzdělání svého muže. Dle vzpomínek ji charakterizoval trvalý úsměv, neustálá modlitba a nadpřirozená láska. Stala se víc než dobrou vychovatelkou svých dětí v přirozené i nadpřirozené oblasti. Rodiče dali svým dětem veškeré abc kultury a také ABC duchovního života. Svědčí o tom i následující. Z třinácti dětí, které se dožily dospělosti, mělo osm vysokoškolské vzdělání a všechny dobré povolání. Kromě jednoho syna kněze všichni založili dobré rodiny a v rodině není rozvod nebo zabití dítěte interrupcí. Jejich syn Pio jim dal devět vnuků, z nichž šest zvolilo řeholní povolání v kongregaci založené jejich strýčkem. V současné době mají Manelliovi přes 200 potomků (dětí, vnuků a pravnuků) – to je příspěvek víry jednoho manželství proti vymírání Evropy.

Možná se v duchu ptáme: Jak to vůbec dokázali, jak to utáhli? A s platem středoškolského profesora, který navíc nebyl ve fašistické straně, naopak byl horlivý katolík, takže nějaký postup a lepší plat byly nemyslitelné. Žádné moderní, velké sociální vymoženosti, rozhodně nežili z rodičovských příspěvků, matka byla v domácnosti. Ano, bylo to těžké. Zvláště roky druhé světové války a chudá léta po ní byly velmi tvrdé, vždyť jeden čas nebylo ani na platy profesorů – a z čeho tedy žít? Obchodníci jim tehdy dávali na dluh, protože si jich vážili a věřili v čestné splacení. Boží prozřetelnost pomáhala každý den. Syn Stefano o tom napsal v novinách *La Repubblica*: „Jestliže by tomu tak nebylo, nešlo by to vysvětlit. Tatínek a maminka nás stále vyzývali, abychom důvěřovali v Boží prozřetelnost a doufali v její příchod k nám, jako by to byla osoba.“ Vzpomíná také, jak se ke konci války jejich otec vydal něco hledat pro svou početnou rodinu, ale ničeho nedosáhl. Když se vrátil smutný domů, vítaly ho děti vesele, dostali totiž balíček s potravinovou pomocí od spojenců (jako u nás vzpomínají staří na balíčky po válce z UNRY). Takový dar se pamatuje celý život. Stefano také vypráví, jak když měl asi deset let, „přišel otec domů a matka mu šeptem, jakoby s obavou řekla: ‚Víš, že jsem znovu těhotná?‘ A on odpověděl: ‚Jinak řečeno, Bůh rozhodl.‘“ – Rodina se denně spolu modlila, večer se shromažďovali kolem kamen uhláků nebo kolem křesla matky a modlili se spolu růženec. Večer, když maminka ještě odrecitovala večerní chvály, šla a žehnala každému dítěti už v posteli křížem. Její síla byla v modlitbě a tato síla dodávala dětem chuť k plnému a křesťanskému životu.

O. Pio jednou řekl, že její síla byla vyšší než manžela. A to o manželovi prohlásil veřejně, že je to muž, který žije plně evangelium! Licii ale někdy nazýval „ubohou mučednicí“. Oba manželé ale byli bezpeční ve své víře, vše brali od Boha a děkovali za každý okamžik života. Své manželství a rodičovství žili jako Boží poslání a znali dobře ducha oběti.

A ještě jinak se projevila plodnost jejich duchovního života. Syn Stefano se stal knězem a roku 1970 založil řeholní kongregaci Neposkvrněného početí Panny Marie, vycházející ze spirituality františkánské, P. Kolbeho, P. Pia a zasvěcení se neposkvrněnému Srdci Panny Marie v práci pro království Krista. Je tu linie sv. František – P. Pio – rodiče

Manelli – syn Stefano – kongregace. Během několika let má kongregace v mužské a ženské větvi víc než tisíc členů. V posledních letech prošla sice krizí, ale tak tomu v rodinách, i řádových, někdy bývá. Rodiče Manelli budou, dá-li Pán, nebeskými přímluvci nejen pokrevní, ale i této zasvěcené rodiny.

Oba manželé se dožili velmi vysokého věku. Ve stáří se Settimio stáhl z veřejného života víc do ústraní a věnoval se ještě více modlitbě. Zemřel symbolicky na svátek Panny Marie Matky dobré rady, kterou uctíval. Jeho manželka ho přežila skoro o 26 let. Jako vdova působila dále nenápadně ve své rodině jako matka, babička, tchyně a prababička svou láskou, modlitbou a obětí.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Odkud beru/bereme sílu k životu v manželství a rodičovství? Beru ji (i) z modlitby? Nezkracuji třeba modlitbu opakovaně s tím, že raději v té době něco udělám? – A v rodině je stále co dělat, že ano?
- ▶ Mám/e duchovní oporu v nějakém společenství, v zpovědníkovi, duchovním vůdci – doprovázejícím apod.? Vím o potřebě i duchovní pomoci?
- ▶ Snažím se vychovávat své děti, příp. vnoučata příkladem své modlitby, víry a důvěry v Boha?
- ▶ Nakolik do svých starostí o zabezpečení rodiny pouštím důvěru v Boží pomoc? Jakou roli u nás hraje důvěra v Boží prozřetelnost? (Nebeská pojišťovna neslibuje pohodlný život, ale Boží pomoc vždy)... A co věta: „Dělám, co mohu, a vše svěřuji Bohu.“ Co si o tom myslím?

Modlitba vlastními slovy

Ve společné modlitbě chvalte Boha za to, v čem vás svátost manželství posiluje. Poproste manžele Manelliovy o pomoc v tom, čeho se Vám nedostává, zvláště za ta místa, kde ještě nedokážete plně důvěřovat Boží prozřetelnosti.

Společná modlitba

Bože, náš Otče, děkujeme Ti za příklad manželů Manelliových a prosíme Tě, abychom podle jejich příkladu se snažili žít věrně podle evangelia a utíkali se k Tobě vždy a ve všech okolnostech s důvěrou v Tvou prozřetelnost. Skrze Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

„Bůh nám tolik požehnal, že mu nemůžeme dostatečně poděkovat.“

Manželé Sergio a Domenica Bernardini

*Sergio: * 20. 5. 1882, první svatba 1907, první ovdovění 1912, † 11. 10. 1966 (v 84 letech)*

*Domenica: za svobodna Bedonni, * 12. 4. 1889, † 27. 2. 1971 (v 82 letech)*

Svatba: 20. 5. 1914

Děti: Sergio měl z prvního manželství tři děti, které zemřely malé, z manželství s Domenicou měl deset dětí: osm dcer a dva syny. Dvě dcery vdané, šest řádovými sestrami (františkánka a pět paulínek, z toho tři misionářky), dva synové kněží kapucíni (jeden biskupem v Turecku). A ještě: „adoptivní syn“ – biskup v Nigérii.

Diecézní proces ke kanonizaci uzavřen 2008.

Bernardini byli prostí manželé z venkova, a jak ukazují už výše uvedená data, jejich život by vydal na tlustý klasický venkovský román.

Sergio se narodil na venkově v severní Itálii v provincii Modena. Jeho rodiče, prostí opravdoví věřící, měli jen dva syny. Život Sergia se jakoby dělí do dvou bloků, oddělených průrvou. Do svých třiceti let strávil pokojné mládí a provozoval pak větrný mlýn ve Falanellu. V roce 1907 se oženil s Emilií a měli brzy tři děti – dva chlapce a dcerku. Život byl krásný. A jako v té Nohavicově písni bylo před nimi celé krásné dvacáté století. Sergio říkal: „Bůh mi dal opravdu vše. Jak je dobrý!“ Ale pak přišla průrva, temné údolí smrti. Během čtyř let sedm zastávek křížové cesty života – sedm úmrtí, sedm pohřbů. Zemřeli oba jeho rodiče, bratr, manželka a všechny děti, poslední zemřela v roce 1912 malá dcerka Igina. Ve svých třiceti letech tak zůstal Sergio na světě zcela sám. Jen dluhy za léčbu a pohřby s ním zůstaly. Bolest, bolest, ale ne zoufalství. Jeho modlitba byla modlitbou Joba: Pán dal, Pán vzal, budiž jméno Páně pochváleno. Rozhodl se odjet za prací do Ameriky jako mnoho jeho krajanů, třeba i otec P. Pia, a vydělat peníze na splacení dluhů. V Americe pracoval v dolech. Byl ale při výbuchu v dole těžce zraněn a musel být několik měsíců léčen v nemocnici. Na konci roku 1913 se rozhodl vrátit do vlasti, protože viděl americké prostředí nepřátelské katolické víře jako nebezpečí pro svou víru. A víra mu byla nade vše. Penězi za pojistku z úrazu uhradil hlavní část dluhů. Na znamení vděčnosti za návrat do vlasti daroval kostelu v rodné farnosti nádherný křišťálový lustr. Ale co dál? Jeho farář se domníval, že by se měl stát knězem nebo aspoň řeholníkem, a chtěl mu pomoci. Sergio se ale necítil hoden a navíc cítil jiné povolání – k rodině. Radil se, ale také se modlil a řídil se svým svědomím. A pak se seznámil s Domenicou.

Domenica byla o pět let mladší a pocházela z téhož kraje, ale z jiné obce. Její rodiče byli také zemědělci. Byla to živá dívka veselé povahy. Ve svých 18 letech chtěla sice vstoupit do kláštera, ale nenašla nikoho, kdo by jí v tom pomohl. Později jí zemřel snoubenec před svatbou. Od svých 23 let měla ale jasno, že jejím povoláním je rodina, a toužila

po tom, aby se některé z jejích budoucích dětí stalo knězem nebo řádovou sestrou. V roce 1913 ji její strýc seznámil se Sergiem. Domenica o tom později napsala: „Ano, byl vdovec, ale okamžitě jsem cítila, že je to velmi dobrý člověk. Vyzařoval důvěru a respekt. Věděla jsem, že velmi trpěl, a bylo mi ho líto. Modlila jsem se a ihned jsem učinila rozhodnutí: Vezmu si ho, Pane, je-li to tvá vůle. Dej mi prosím hodně dětí, a pokud se ti to líbí, ať se zasvěť některý nebo některá tobě.“ I Sergiovi se Domenica líbila, přeskočila prostě jiskra. Bylo tu vše potřebné k dobrému základu rodiny – opravdová víra, úcta, láska, u obou vědomí životního povolání rodiny i vzájemná tělesná přitažlivost. Svatba byla v květnu 1914 a na svatební cestu jeli na výlet do Benátek. A pak už začal všední život. Usídlili se v Barberianu, kde Domenica zdědila majetek. Sergio proto svůj mlýn pronajal a hospodařili spolu. Přesně za rok 20. 5. 1915 se narodila nejstarší dcera Igina (jméno dostala stejné jako Sergiova první zesnulá dcerka). Ovšem to už byla válka. V roce 1916 byl Sergio povolán jako záložník do vojska v Miláně. Za jeho nepřítomnosti se Domenica přestěhovala ke mlýnu. Sergio se vrátil ke konci války, znovu začal sám vést mlýn a postupně se jim, prakticky po roce, narodilo dalších pět dcer.

Na konci roku 1919 se stala maminka Domeniky po mrtvici nepohyblivou. Sergio pro ni vymyslel kočárek jako invalidní vozík, aby jí zlepšil život. To tehdy nebylo na vesnici vůbec obvyklé. Je to ukázka, jak přijetí Boží vůle není v rozporu s aktivitou a kreativitou.

Ke konci roku 1923 pronajali mlýn a opět se vrátili s celou rodinou na hospodářství do Barberiana. Zároveň s nimi zde žila i sestra Domeniky, válečná vdova s dcerou. V letech 1924 a 1925 se narodily další dcery, a už to bylo osm holek! Pěkné nadělení, ale každá byla „benvenuta“, tj. vítaná.

Za několik let vznikl postupně problém, co se staršími děvčaty. Na studia rozhodně nebyly finance. A navíc dívkám na venkově obvykle měla stačit obecná škola. Ale oni přesto chtěli dát dětem opravdu dobrou lidskou i náboženskou výchovu. Farář jim doporučil nový Institut Zbožné společnosti sv. Pavla v Albě. Institut byl součástí děl, která zakládal Don Alberione, nyní už blahoslavený. Všechna díla tvoří tzv. paulínskou rodinu, jejíž spiritualita je inspirována sv. Pavlem. Bylo to osudové setkání dvou rodin: Bernardini a paulínských. V lednu 1927 Sergio odvezl dvě nejstarší dcery do Alby. Zůstal tam několik dní, aby jim usnadnil přechod do nového prostředí. Vstoupil také i s manželkou do Unie paulínských spolupracovníků. Na dokumentu o vstupu manželů je podepsán sám zakladatel. Maminka se bála o své dcery ve světě a Sergio chápal obavy mateřského srdce. Neodkazoval proto Domenicu jen na důvěru v Boží prozřetelnost, jak bychom očekávali u světce a muže, ale také donesl domů bílý chléb, který byl v institutu každý den, aby maminka viděla, jak se dcery mají dobře. Bílý chléb byl na venkově tehdy jen o svátcích. Oba tedy byli přirozeně lidští manželé a rodiče. Vždyť svatost neničí přirozenost, ale pozvedá ji.

V roce 1927 se narodil konečně první syn Medardo a rok nato druhý syn Giuseppe. Tím řádka dětí skončila. Jak děvčata dorůstala, odvážel je tatínek postupně do Alby. Většina

z nich zde dospěla k životnímu rozhodnutí zasvětit svůj život Bohu. O svobodě, v níž se to dělo, svědčí to, že ačkoli pět sester se stalo paulínkami, jedna vstoupila do jiné kongregace a dvě rozeznaly své povolání k manželství, k rodině, ačkoli ještě dlouho neměly žádného chlapce.

Přes všechnu práci a rodinné starosti a radosti manželé nezapomínali na duchovní život. Vždy byl čas na modlitbu, růženec, adoraci, nedělní nešpory, které nikdy nevynechali. Ve snaze prohloubit svůj duchovní život se stali františkánskými terciáři. Když měl Medardo deset let, vstoupil do tzv. malého semináře u kapucínů. Nejprve sice chtěl do diecézního, ale po kázání jednoho otce kapucína u nich ve farnosti o misiích se rozhodl jinak. Nebylo to tedy snad podle rodičů terciářů. O rok později za ním přišel mladší bratr Giuseppe. To vše samozřejmě znamenalo ekonomickou zátěž a chyběly ruce pro práci na poli. A tak roku 1939 museli dát do pronájmu nejen hospodářství, ale i svůj dům. Žili pak asi rok při zbožných institucích, Domenica prala pro kapucínský ústav pečující o staré lidi. Sergio pracoval v semináři, kde byli jejich synové. Tam pekl chléb a svěřili mu dohled nad jídlem pro celý seminář, což v době války bylo velmi odpovědné místo. Nepřilepšoval snad svým dětem v té válečné nouzi? Ale ano – opakovaně se pro ně vzdával svého přídělu. Kdo je poctivý v maličkostech, je poctivý i ve velkém. Pak se mohli opět vrátit domů.

Poslední rok války byl velmi těžký, nejprve v létě 1944 partyzáni dobyli oblast, pak přišli fašisté a mstili se, zastřelili sedm civilních osob. Sergia také zadrželi bez ohledu na jeho věk, ale byl zakrátko propuštěn. Později se tam pohybovala fronta a německé pozice byly ostřelovány z děl a bombardovány. V březnu 1945 vypukl od bomby požár, při němž byla těžce zraněna dcera Paolina, byla ale léčena německým lékařem a zachráněna.

Ke konci války začala rodina stavět jiný, pohodlnější dům. Při stavbě vyčlenili jednu místnost jako domácí kapličku. Nakonec dostali i povolení, aby se tam sloužila mše svatá a byl tam i eucharistický Ježíš, mimořádný člen domácnosti.

V roce 1947 zažívali rodiče velkou radost. Jejich dvě dcery se staly misionářkami, v Brazílii a na Filipínách. A v roce 1951 další veliká radost pro celou rodinu, Medardo neboli bratr Sebastiano byl vysvěcen na kněze. A za dva roky byl vysvěcen na kněze i mladší Giuseppe, nyní bratr Germano.

V roce 1955 na jaře se poprvé sešli všichni doma, všech dvanáct členů rodiny. Setkání se konalo u příležitosti návratu dcer z misí na odpočinek do Itálie. K dvěma misionářkám se pak připojila i třetí dcera, mířila do Japonska. A také syn šel na misie. V srpnu 1957 byl poslán P. Germano do Smyrny v Turecku, na misijní území, kde byla starobylá církev od dob apoštola Pavla a mnohem později, roku 1983, se zde stal biskupem.

Mezitím Sergio s Domenicou stárli, nezvládali, a tak museli zase dát majetek do nájmu a najít si bydlení pro sebe jinde. Když šli jednou pěšky do kostela, byl Sergio na křižovatce sražen autem. Utrpěl těžké zranění hlavy a byl léčen v nemocnici. Sám jednou řekl, že mu to zranění ukrátilo život asi o deset let a zůstal po něm už navždy slabý. Ale odmítl soudní

řízení, nechtěl mladému řidiči, jehož to byla vina, pokazit budoucnost. O této velkodušnosti svědčila později v diecézním procesu mladíkova matka.

Roku 1963 oslavili manželé zlatou svatbu, sice o rok dřív, ale zato s rodinou, neboť byli právě v Itálii zase zpět jejich misionáři – a to není tak často. Mše svatá byla ve farnosti a místní farář, jejich velký přítel, měl po tři dny předtím kázání o povolání, včetně povolání k manželství, rodině. Manželé byli pozváni i s dětmi na audienci k modenskému arcibiskupovi. Sergio uvažoval: „Viděli jsme, jak nás arcibiskup chválil. Mne to vedlo k tomu, že slibuji, že se s ještě větší snahou budu snažit stát se lepším.“ Při primici P. Germana Sergio na blahopřání odpovídal: „Ano, jsem šťasten, protože se splnila má touha, ale chtěl bych mít více synů, aby se mohli stát kněžími misionáři.“ I to se jim splnilo, aniž by Domenica znovu rodila. Adoptovali nigerijského seminaristu Felixe Ade (asi jako nynější Adoptce na dálku) a zaplatili jeho studia v Římě. Pro ně to byla náhrada za jejich syna P. Sebastiána, který nebyl poslán na misie do Afriky (zato byl dobrým kazatelem a duchovním vůdcem mládeže a handicapovaných). Felix byl vysvěcen roku 1966, vrátil se do Afriky a už roku 1971 byl jmenován biskupem a později arcibiskupem a předsedou nigerijské biskupské konference. Sergia a Domenicu nazýval mamma a papa, jejich fotky visely v jeho rezidenci a vzýval je jako své osobní přímluvce. Stali se prostě skutečně jeho rodiči.

V roce 1964 se vdala dcera Maria, druhá dcera se provdala až roku 1968, po smrti tatínka. Sergio s Domenicou získali dobrého zetě a spolehlivou oporu. Bylo to třeba. Téhož roku nastal tělesný úpadek Sergia, s nímž se pojilo i duchovní drama. Ztratil chuť do života, cítil se velikým hříšníkem, nehodným Boží lásky, který si zaslouží peklo. Téměř dva roky proběhly v této duchovní temnotě. Na všechna ujišťování svých dětí a kněží odpovídal: „Pán je dobrý, já vím, že je dobrý, ale já...“ Jeho farář to komentoval jako zkoušky, jaké mají svatí. V posledních měsících života v roce 1966 se mu ale navrátila důvěra v lásku Boží. Zemřel v říjnu 1966, za přítomnosti syna P. Germana. Jeho poslední slova byla slova modlitby a zároveň součinnosti s manželkou, na jejíž „Panno Maria, Matko Ježíše“ odpověděl „učiň nás svatými“. Když za tři hodiny po smrti sloužil syn v domácí kapli zádušní mši, měl v okamžiku proměnění jasný vjem, že duše jeho otce je povolána do nebe. Pohřeb sám byl také oslavou. Domenica trávila pak své vdovské údobí s rodinou provdané dcery. Připravovala se vším na setkání s Bohem. V únoru 1971 dostala mrtvici, ale ještě žila pět dní při plném vědomí. Jedna dcera pak psala o mamince své sestře misionářce: „Nikdy ani na okamžik neprojevila obavu. Byla jako osoba, která dokončuje s důstojností slavnostní ritus, svou dokonalou obětí konanou pro věčnost podle vůle svého Pána.“ Zemřela v únoru 1971. Na obou pohřbech bylo mnoho lidí a kněží a mnozí byli přesvědčeni: „Zemřel svatý, zemřela svatá.“

Už v srpnu téhož roku byly publikovány myšlenky manželů, hlavně Sergia, které Domenica zapsala. Od roku 2000 probíhal diecézní proces o životě, ctnostech a pověsti svatosti obou manželů, v roce 2008 byl pak uzavřen a předán do Říma.

Jejich děti a známí potvrdili, že za 52 let společného života nebyla mezi nimi žádná hádka, vždy jen snaha o porozumění a soucítění. Jako by přímo v něm soutěžili, předháněli se. Byla to jemnost ze školy Duchu Svatého, kterého stále vzývali, a školy Panny Marie. Žili v mimořádném duchovním souznění. V rodině byla atmosféra lásky, úcty, pokoje, radosti, prostoty, modlitby a tvrdé práce. Přijímali vše, co jim Bůh poslal, a nebylo toho málo. Během společného života zažili mnoho existenčních potíží, např. jim nemoc zničila stádo nebo požár stodolu a opakovaně se museli přizpůsobovat a začínali znova. Přesto ještě našli čas na lásku i mimo rodinu. V jejich domě byl vždy talíř polévky a chléb pro všechny chudé a pro lidi na útěku za války. V co věřili, jak se modlili, to i žili. Co – bylo to, jak říkají mladí, „husté“?

Sergio dětem říkal: „Nyní vás žádám, buďte svatí.“ A o dětech: „Dlužím tolik poděkování Pánu za dary, které mi dal. Žiji šťastně pro své děti: často se modlím k Ježíši, aby jim za všech okolností pomáhal. Dal jsi nám je, Pane, my je vychovali, ale jsou tvoje.“ Další myšlenky jsou v citátech.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Co mi říkají myšlenky Sergia a Domeniky (její častá věta je v nadpisu)?
- ▶ V jaké škole je moje manželství, naše vztahy, odkud čerpám? V čem soutěžím s manželem, manželkou? (Často nevědomky.)
- ▶ Zažil/a jsi, že bylo pro tebe a tvou rodinu dobře, když ses něčeho vzdal?
- ▶ Pocítil/a jsem někdy touhu po duchovním povolání dětí nebo vnoučat? Mohou děti vnímat naši opravdovou úctu ke kněžskému, duchovnímu povolání? Modlím se za povolání dětí? Je v rodině atmosféra svobody volby povolání?

Modlitba vlastními slovy

Obrátte se na manžele Bernardini, aby vám pomohli s dobrým směřováním vašich dětí, případně jim je svěřte do ochrany. Poproste je i za pomoc, když třeba v rodině prožíváte úmrtí někoho blízkého.

Společná modlitba

Milosrdný Bože, který neopouštíš své děti na jejich životních cestách, prosíme Tě o milost vidět Tvé dary a mít vždy vděčné srdce po příkladu manželů Bernardini. Děkujeme Ti za životní povolání každého z našich dětí. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Boží agenti zvláštního určení

Manželé Marcello a Anna Maria Ritter Inguscio

*Marcello Inguscio [čti marčelo ingušio] * 26. 7. 1934, † 2. 1. 1996 (v 62 letech)*

*Anna Maria Ritter-Inguscio * 23. 8. 1938, vstup do katolické církve 25. 3. 1968, † 2. 1. 1986 (v 48 letech)*

Svatba: 6. 8. 1968

Děti: Marietta (1969), Lucia (1970)

Sliby v Institutu Missione Chiesa-Mondo 10. 6. 1984

Zahájení procesu blahorečení, titul služebník/služebnice Boží 9. 11. 2001.

Přenesení ostatků 3. 7. 2006 do kostela S. Maria de Ognina v Catanii.

Přepis

Dnes začneme poněkud jinak. Prosím uvelebte se, běží upoutávka na film: před vámi je velká místnost slavnostně vyzdobená na hostinu, dole na obrazovce je bílým písmem Catania, Sicílie, 1968. Za stoly sedí mnoho mužů a žen (přesně čtyřicet). Jasně vidíte ochrnuté, mrzáky, všelijak postižené, staré a taky slepé. Asi slavnostní hostina v nějakém ústavu pro postižené, říkáte si. Ale ti obsluhující jsou divní. Číšník má slavnostní oblek a nemá odlišujícího motýlka, jakého má mít obsluha, a ta servírka? No ne – vždyť je to nevěsta v šatech, jak mají být! Oba obsluhují, krmí obezřetně lžící ty nebožáky. To bude nějaká romantika, dojemný nebo americký rodinný film – řeknete si, každý podle svého založení. A ženich s nevěstou přišli ze svatby na chvíli potěšit nebožáky a pak se zase vrátí na svou hostinu. Tedy tak si asi tipneme, že ano? Tak si dáme ten film celý.

A už tu je úvodní scéna filmu: 1965, Sicílie, Catania, slum Ognina-Picanello. Kamera zabírá chatrč sotva určenou k bydlení, něco jako vybydlený squat. Je tu stařena viditelně nemocná a slepá a její asi padesátiletý ochrnutý syn. Do toho přichází mladá žena a vzápětí mladý muž. Jsou to dobrovolníci přidružení k dílu sv. Vincence, charitní pomocníci. Anna Maria sem chodí často, vítá se vřele se stařenkou. Uctivě vítá i magistra Marcella, vyučujícího na konzervatoři, kde ona studuje hru na klavír. Oba pak pozorně ošetřují zahnisané rány na nohách ochrnutého. Zápach je zlý, ale jejich pozornost je něžná. Pokradmu pozorují, když dokončují ošetření, i sami sebe. Marcello má neodbytné vnuknutí, že toto je jeho budoucí manželka. Domlouvají si další setkání u nemocných a odcházejí spolu. Možná do večerního slunce zalévajícího chudou uličku... To bylo jejich druhé skutečné setkání. První bylo, když byl Marcello ve zkušební komisi na konzervatoři.

A nyní retrospektiva. Marcello se narodil jako třetí z šesti synů v Lecce. V rodném městě vystudoval s vyznamenáním a pak si doplnil vyšší hudební studia v Neapoli a dosáhl magisterského titulu. Ještě jako mladík vyhrál různé konkurzy a vyučoval na různých místech a od roku 1972 hrál v divadle Belliniho v Catanii jako první basista orchestru. Belliniho divadlo s nádhernou architekturou z druhé poloviny 19. století je pro Sicílii něco jako pro Čechy Národní divadlo. A nakonec od roku 1978 byl zástupcem ředitele

na konzervatoři Vincenta Belliniho¹ v Catanii. Tedy krásná kariéra nadaného a pracovitěho hudebníka. Ale to je jen jedna linka jeho života. Ta druhá se začala nemocí. Opakovaně byl hospitalizován pro ledvinové kameny a podstupoval nutné chirurgické zákroky pro kamínky uvízlé v močovodu. Říkává se, že při ledvinové kolice je nemocný schopen lézt bolestí po zdi. A víme, co všechno je člověk schopen ve své nemoci nebo nemoci blízkého slíbit Bohu, ať v něho věří nebo tzv. nevěří. Marcello byl praktikující katolík s tradiční mariánskou úctou italského lidu. Jeho slib ale nebyl nějaká svíce, peněžitý dar či pouť, ale jiný kalibr. Slíbil, že po uzdravení zasvětil celý svůj život křesťanskému růstu a odevzdá jej službě nemocným a chudým. Nemyslel tím ovšem vstoupit do kláštera ani změnit svou profesi, „jen“ celý svůj život, jeho zaměření. Sliby chyby, ovšem u Marcella ne; věrně a heroicky realizoval své odevzdání celý život bez přestávky, bez otálení, výmluv, dávání podmínek a se stále rostoucí angažovaností. Stal se dobrovolným pomocníkem v díle sv. Vincence. V přístupu k nemocným a chudým jej ovlivnily tři výrazné řádové sestry, které vtiskly ráz charitě v Catanii své doby, jedna z nich je sama v procesu blahorečení. Aby poskytoval pomoc kvalifikovaně, vystudoval ještě ošetřovatelství. Ve filmu by to byly malebné scény z oblasti hudby, divadla a nemocnice.

Anna Maria Ritter se narodila 23. 8. 1938 v Catanii. Její rodiče Hans a Marietta von Waldkirch pocházeli z německého kantonu ve Švýcarsku, ale už desítky let žily jejich rodiny na Sicílii, kde se účastnily i založení známé Švýcarské školy. Její rodiče stejně jako všichni Švýcaři bydlící v Catanii byli členy valdenské církve² a silně nábožensky angažovaní. Obraz stromu na skále s osekávanými větvemi, ale stále zeleného, s otevřenou knihou a nápisem „Věrní až do smrti“, stejně jako slavný sonet Johna Milтона o krveprolití v Piemontu: „Ó, nezapomeň, vpiš to do svých knih – ženy a starci, děti bez ochrany tam krvavými vrahy byli štváni a se skal metáni“ se vtiskl do Anny Marie jistě už v dětství. Valdenští byli sice ekumenicky vstřícní a po druhé světové válce založili v Itálii ekumenické centrum, spolupracovali s katolíky v charitativní oblasti, ale... Anna Maria byla v patnácti letech confirmována a po ukončení Švýcarské školy studovala v Bernu na institutu

1 Bellini byl významný sicilský hudební skladatel.

2 Valdenští – u nás neznámí – tvoří zajímavou kapitolu v dějinách křesťanství. Odvozují se od lyonského kupce Petra Valdese, který ve 12. století, osloven evangeliem, prodal majetek a se svými příznivci vytvořil hnutí chudoby a života podle evangelia, které se rychle šířilo. Hnutí se ze začátku lišilo od katolické církve jen odmítáním majetku a překladem Písma do národních jazyků. Později věroučné rozdíly narostly, valdenští odmítají třeba úctu svatých, očistec a přiblížili se ke kalvínství. Valdenství je jakousi první reformací, dávno před Lutherem, i se zásadou sola scriptura – jen Písmo. Uznávali jen jeho autoritu. Jednu dobu se rozšířilo i do německých zemí, Čech, Polska, Uher. Později zůstalo při pronásledování omezeno na hory ve Švýcarsku. I nepřátelé uznávali u tohoto kacířského hnutí mravný život stoupenců, řízený Písmem. V roce 1655 se savojský vévoda Emanuel Karel II. pokusil své kacířské poddané obrátit silou, když to nešlo předtím kázáním kapucínů a jezuitů. Došlo nakonec k velkému vyvražďování dospělých i dětí, vypalování jejich kostelů i vesnic, k tzv. piemontskému krveprolití. Přesto hnutí nezaniklo a dnes valdenská církev působí v Itálii, ve Švýcarsku, v Americe. Vzpomínka na věrnost víře i za cenu smrti se nesla celým hnutím.

pedagogiku a přitom už vyučovala na obecné škole. Prošla tehdy krizí víry, když se na škole setkala s novými filosofickými proudy. Roku 1957 poznala v Paříži abbé Pierra a ten ji povzbudil v jejím přirozeném sklonu k službě chudým a nemocným. V Bernu pak pracovala s podobně smýšlejícími pro chudé podle zásad abbého Pierra a udělala si ošetrovatelský kurz. 1958 ukončila studia s diplomem pro učitelství pro děti s obtížemi à la dnešní speciální pedagogika. Od roku 1959 pak pokračovala ve studiu klavíru v Cataniai a současně vyučovala na Švýcarské škole. Ve volnu se věnovala plně péči o chudé a nemocné a tak potkala i Marcella.

Společná cesta. Naši hrdinové se postupně sblíží. Jsou jakoby stvořeni jeden pro druhého, oba hudebníci, oba angažovaní věřící, oba s nadšením pro zvláštní úkol služby chudým, nemocným, a to i jednou v manželství. Mají tolik společného! Ale dělí je víra. Pro Annu Marii není rozhodně lehké opustit církev, v níž vyrostla a jsou v ní všichni její blízcí. Církev hluboce sjednocenou staletými pronásledování a schovávání. Není jednoduché překonat emoční paměť a předsudky a vstoupit do katolické církve. To není žádné laciné rozhodování. Jde o bolest vlastního srdce i druhých. Oba si vzájemně váží víry druhého a dohodli se, že ji s respektem poznají co nejlépe. Marcello se učí u valdenského pastora a Anna Maria u otce jezuity. Anna je v krizi, v něčem už není valdenská a v něčem nemůže katolická dogmata přijmout. A přitom ji to silně táhne ke svátostem, k eucharistii. Objevuje mariánskou úctu. Ale to nestačí. Srdce je lámáno vedví. Zradit svůj lid? Sama Matka Maria ví, že lidské síly na to nestačí, a tak, jak víme z deníku Anny Marie, dojde k nadpřirozené vizi, která jí usnadní přechod do církve. 25. 3. 1968 je v kapli sester podmíněčně pokřtěna a vstupuje tak do katolické církve. Teď už nic nestojí v cestě svatbě 6. 8. v mariánské svatyni a pak svatební hostině – naší úvodní scéně.

Společný život manželů je poznamenán jednotou, jednotni v lásce k Bohu, jednotni v životě skrz eucharistii, jednotni v prodloužení eucharistie službou v lásce k chudým a nemocným. Síla roste z víry, z lásky, ze svátostí. Denně se účastní oběti mše svaté, přijímají eucharistického Krista a pak mu jdou sloužit. Anna Maria se často cítila ponořena do veliké eucharistie, pohybovala se, cítila, dýchala v NĚM (podle apoštola Pavla) po celý den. Eucharistické Tělo Páně a tělo církev a Kristus v chudých. „To Tělo jsi ty, to Tělo jsem já, to Tělo jsme my, eucharistia,“ tak zpíváme občas i my. Spojují se s obětí Krista ve mši svaté a prodlužují ji do života. Už ve svém prvním bytě vyhradili jednu místnost na kapličku, ale nedostali povolení mít tam Eucharistii, takže místo svatostánku uložili Bibli. Eucharistie a Písmo vytvářejí u nich ladičku hudby jejich života. V jejich bytě se konalo i první zasedání základní komunity, základu pozdějšího Institutu Misie Církve-Svět (Missione Chiesa-Mondo). Toto hnutí a institut zasvěceného života nového typu se zabývá zejména podporou farní pastorace, formací laiků, péčí o chudé a misiemi. Nyní je rozšířeno v Itálii, Brazílii, Africe a má tři větve zasvěcených osob: diecézních kněží, laiků mužů i žen a třetí větev zasvěcených manželů. Náš pár se stal později zodpovědným za tuto třetí větev. Předtím ovšem roku 1984 složili sliby čistoty-zdrženlivosti, chudoby,

poslušnosti a angažovaného apoštolátu v institutu. Dověřili tím jaksi oficiálně a definitivně své praktické odevzdání sebe samých a všeho svého Bohu, jeho lásce a jeho službě.

A Bůh je zval do služby jako jakési své zvláštní agenty lásky k nejpotřebnějším, přestože byli manželé a záhy měli dvě dcerky. Dobrovolnictví ve volnu nestačilo. Žádné hobby, plný život! S povolením duchovního vůdce zakoupili dům a otevřeli jej jako hostitelský pro potřebné. Dcery později dosvědčovaly, že maminka hodila na oběd dva litry těstovin do vody a bylo vždy pro všechny; nikdo nevěděl, kolik jich bude na oběd. Stále u nich někdo spal, a když už nebyla postel, někde se ustlalo – v obýváku, v kuchyni. Mnozí tam ale bydleli dlouhodobě. Různě fyzicky handicapovaní a také bezdomovci, vandráci a mladí postižení drogami, jakýmsi způsobem adoptovaní. Získali nejen fyzickou pomoc, ale především cítili přijetí, úctu a lásku, což uzdravuje. Dcera Lucia později řekla, že až když rostly a srovnávaly se s kamarády, zjistily, že jsou doma zvláštní. Předtím vše braly jako samozřejmost. Jak ale dcery zdůraznily, nikdy nestrádaly. Neměly žádnou slečnu na hlídání, jejich mamka a taťka je ráno budili mazlením, otec je často doprovázel do školy. Necítily se odstrčené, měly u rodičů přednostní místo. Rodiče jim naslouchali. Nebyla to tedy žádná tzv. Boží vnoučata, děti postižené tím, že jejich rodiče se tak věnovali službě Bohu a církvi po svém, že nedali svým dětem dostatečnou lásku. Bohužel i s takovými jsem se setkala. Marcello a Anna Maria ale nezapomněli na moudrost a poslušnost – duchovnímu vůdci, dva důležité opravné ukazatele na cestě. Naše dobrá, ba nejlepší vůle sama o sobě může ujet... Spolu s hnutím budovali další Dům Rodiny Pueblo pro handicapované a Anna Maria v něm sloužila. Marcello dál pracoval v divadle a na konzervatoři. Byl znám, jak jezdí na skútru a později ve starém renaultu s ohromným svazkem klíčů za opaskem. Někdy o velké přestávce hodil na koncertní oblek velkou pláštěnku a běžel nebo jel něco zařídit pro své svěřence, třeba převaz. Možná by to byl hezký obraz světce – řítícího se na skútru, koncertní oblek pod vlající pláštěnkou a ohromný svazek klíčů?

Závěr: V roce 1984 se u Anny Marie objevily první známky rakoviny, které podlehla 2. 1. 1986. V nemoci nesla velmi trpělivě bolesti, a dokud mohla, věnovala se dále službě. Své utrpení zapojovala obětí do služby, spojovala je s Kristem. Nestěžovala si a za bolest i děkovala, jak víme z jejích dopisů. Odchod do věčného života byl pro ni na duchovní rovině slavnostní party. Marcello pokračoval v díle, ale přesně za deset let, 2. 1. 1996, zemřel na infarkt.

Jejich příklad žije v Catanii a v Institutu Missione Chiesa-Monde. V roce 2001 byl uzavřen diecézní informativní proces a zahájen proces blahořečení. V roce 2006 byly jejich ostatky slavnostně přeneseny ze hřbitova do kostela ve čtvrti chudých Ognina. (V době raného středověku bylo přenesení ostatků rovno svatořečení.) – To by mohl být prozatím pěkný záběr na konec filmu. Doufám, že jejich život někdo zfilmuje, už to vidím.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Dal jsem někdy nějaký slib Bohu a jak to s ním dopadlo, dopadá?
- ▶ Jak se projevuje můj život z eucharistie v běžném životě?
- ▶ Má Bůh pro mne, pro naše manželství nějaké, byť mnohem menší, zvláštní určení, kde máme být jeho agenty?
- ▶ Pokud sloužím, zapojuji i dar moudrosti od Ducha Svatého a poslušnost, abych nezapomněl na své nejbližší?
- ▶ Přezkoumávám/e občas své svědomí v oblasti služby – co bychom už mohli, měli a naopak neměli a proč?
- ▶ Máme podporu v nějakém společenství (třeba manželů), hnutí apod.?

Modlitba vlastními slovy

Obrátte se s prosbou na manžele Ingusciovy, aby vás učili zachovávat věrnost každodenním závazkům, žít svou víru v každodenních skutečích, dávat ve svém životě více prostoru Pánu. Proste i za milost vědomě prožívaného života ze svátostí.

Společná modlitba

Desátek růžence za rodiny

Pomodleme se desátek růžence za rodiny. Do každého Zdrávasu přidejte po jménu Ježíš následující prosby a pak pokračujte v modlitbě do konce.

Pomoz nám, Maria, v křesťanské výchově našich dětí.

Prosíme Tě za všechny nezaměstnané, kteří nemůžou uživit rodinu.

Prosíme Tě, Maria, přimlouvej se za naši rodinu, ať je v ní Ježíš středem pozornosti.

Prosíme Tě, Maria, za víru v naší rodině.

Prosíme Tě, Maria, ať přinášíme svědectví o Ježíši mezi nevěřící, s nimiž se setkáváme.

Prosíme Tě, Maria, za vzdělání našich dětí.

Prosíme Tě, Maria, za všechny nenarozené děti.

Prosíme Tě, Maria, za všechny děti, které vyrůstají v dětských domovech.

Prosíme Tě, Maria, za naše rodiče, ať nám dokážou předávat svou moudrost a životní zkušenosti.

Prosíme Tě, Maria, za všechny zemřelé v naší rodině.

Cestou obyčejnou k vrcholům

Manželé Giovanni a Rosetta Gheddo

*Giovanni Gheddo * 1900, † asi 17. 12. 1942 (ve 42 letech)*

*Rosetta Gheddo, roz. Franzi * 3. 12. 1902, † 26. 10. 1934 (ve 32 letech)*

Svatba 16. 6. 1928

Děti: celkem sedm (čtyři zemřely, z toho byl dvakrát spontánní potrat a pak dvojčata narozená v pátém měsíci – neschopná života). Ze tří živých synů se jeden stal knězem.

Tak jaký literární žánr nám ještě chybí? Co třeba válečný román? Takže: byl jednou jeden geometr a jedna slečna učitelka...

Oba pocházeli ze severní Itálie z okolí Vercelli, z úrodné oblasti mezi Milánem a Turínem, kde se pěstuje rýže. Giovanni byl z dvanácti dětí, ale jen dvě z nich mohly vystudovat na náklady bohatého šlechtice-sponzora. Adelaida se stala učitelkou a zůstala celý život svobodná. Giovanni se stal geometrem. Ke konci 1. světové války dostal jako mladičkový poddůstojník – ani ne 18letý – na starost muniční sklad a velel starším vojákům, navrátilcům z fronty. Bylo proto velmi těžké udržet kázeň a stále nad ním v případě pochybení visela hrozba vojenského soudu. Už zde se ale projevovala jeho zodpovědná povaha. Po válce a studiu na vojenské akademii v Turíně praktikoval od roku 1922 u jiného geometra. Denně našlapal na kole do práce a zpět čtyřicet kilometrů. Za tři roky si otevřel vlastní kancelář a o rok později vyhrál konkurz na místo vedoucího geometra v okrese. Měl na starost rozsáhlé území se systémem zavlažovacích kanálů pro rýžoviště. Byla to důležitá práce, na níž záviselo mnoho rolníků.

Rosetta Franzi pocházela z hluboce zbožné rodiny. Její otec musel jako nejstarší syn po smrti svého otce zanechat studií na kněze a zabezpečit rodinu. Rosetta byla druhá z jeho čtyř dětí a částečně vyrůstala i s jedenácti dětmi své ovdovělé tety. Získala diplom učitelky obecné školy, ale neživila se tímto povoláním. Její otec, zámožný rolník, nechtěl, aby jeho děti zabíraly místo jiným, potřebnějším. Rosetta ale byla „rozená učitelka“, a tak uplatňovala svůj talent a vzdělání záskoky ve škole a jako dobrovolnice prací ve farní školce, různými akcemi pro děti ve farnosti a po večerech učila dospělé číst a psát. Analphabetismus byl tehdy ještě hodně rozšířen. V roce 1927 v kostele zaujala Giovanniho a ten pak požádal jejího otce o svolení, aby se jí mohl vážně dvořit. Teprve pak mluvil s Rosettou a až do svatby nikdy nebyli spolu o samotě, vždy jen v přítomnosti někoho z rodiny. Byl to tehdejší zvyk, ale nebránil tomu, aby se snoubenci poznali a rozvinula se mezi nimi láska. Rosetta byla jemná žena se zájmem o literaturu a poezii, on vážný technik a matematik. Daroval jí spis o své profesi, aby lépe poznala, co ji čeká po jeho boku. Oba byli z podobného prostředí, oba formovala Katolická akce, „škola svatosti“ v tehdejší Itálii. Po svatbě spolu putovali do svatyně Oropa v Alpách ke slavné černé Madoně. Zde

červen

prosili mimo jiné o hodně dětí, přáli si jich dvanáct (!), i o to, aby se některé z nich stalo knězem nebo řeholnicí. Proto se rozhodli svatební noc strávit v modlitbě. Pak teprve jeli na svatební cestu do Neapole.

A nastal obyčejný život. Giovanni pronajal byt v Tronzanu v domě, kde od vraždy advokáta zednáře údajně strašilo a nikdo tam nechtěl bydlet. I Rosetta se ze začátku bála, ale kněz byt požehnal – a byl pokoj. Věděli, kdo je tam opravdu Pánem. Brzy přišel na svět (r. 1929) syn Piero, následovali 1930 Francesco, 1931 Mario, pak dva spontánní potraty a nakonec čekala Rosetta dvojčátka. Jenže dostala zápal plic a porodila v pátém měsíci dvojčata neschopná života. I ona sama zemřela 26. 10. 1934 (ještě nebyla antibiotika). Obyčejný život...

Jejich duchovní život byl prostý, stavěl na mši svaté, růženci, společné modlitbě v rodině, úctě k Srdci Páně, důvěře v Boží prozřetelnost, náboženské četbě, účasti na Katolické akci a farních aktivitách, nakolik to šlo. Děti vzpomínaly na atmosféru večerní modlitby před obrazem Panny Marie, i na to, jak se úplně odmala učily dělit nejen mezi sebou, ale třeba i s dárky od Befany (ta naděluje v Itálii) s chudšími dětmi. Rosetta říkala: „To, na čem záleží, je konat Boží vůli.“ Příliš prosté? Možná, ale účinně to formovalo život v duchu evangelia, např. Rosetta navštěvovala mladou svobodnou matku, kterou okolí opovrhovalo a nemluvilo s ní, v té době víc než neobvyklé. Šest těhotenství během šesti let. Jemná Rosetta byla vyčerpaná a v posledním období života často plakala slabostí. Světci jsou lidé a zasazení do určité situace. Tehdy se ještě nehovořilo o přirozeném plánování rodičovství a manželé Gheddovi se ztotožnili s heslem Katolické akce: dát církvi mnoho dětí. Když Rosetta umírala, její poslední slova k blízkým byla: „Nedělejte si starosti, to je konec. Jdu do nebe. Ať se stane vůle Boží.“ Mladé matky s malými dětmi se hůř než ostatní vyrovnávají se svou možnou smrtí. Rosetta umírala tak, jak žila, v důvěře v Boha, a to i když její nejstarší syn Piero, když umírala, měl jen pět a půl roku. Její farář a zároveň zpovědník za ni sloužil mši, nikoliv zádušní, ale v bílém, k počtě andělům. Prohlásil totiž o ní, že je jistě v nebi. Toto přesvědčení v jejím kraji panuje ještě dodnes.

Giovanni byl zdrcen smutkem, ale ne zoufalý. Neoženil se, ale žil dál spolu se svou matkou – babičkou Netou, svou sestrou učitelkou – tetou Adelaidou a ještě s jednou postiženou nechodící sestrou. Babička byla pologramotná, zato velmi mateřská a teta učitelka zase vzdělaná a s pevným charakterem. Všichni žili z výdělku Giovanniho a Adelaidy, důchody pro staré a invalidy tehdy nebyly. Byla hospodářská krize a mnozí neměli na to, aby panu geometrovi zaplatili, však mu říkali geometr chudých. Staral se ještě bezplatně o ekonomiku farních děl, a tak pracoval dlouho do noci. Lidé si ho velmi vážili a stal se prostředníkem v mnoha sporech nejen o pozemky, ale i rodinných. Mohl by tedy být i patronem mediátorů. Doma žili všichni velmi skromně ve všem, i když patřili ke střední třídě. V neděli ale děti vždy dostaly malý peníz, tak na jednu zmrzlinu. Slavila se přece neděle. Doma bylo dobře, jenže ve světě a v Itálii obzvláště vládl fašismus. Pan geometr – vážený lidmi, vynikající odborník, ale horlivý katolík, účastníci se

všech církevních procesí apod., ale už ne světských průvodů a akcí pořádaných fašisty (asi jako naše 1. máje), opakovaně odmítal vstup do fašistické strany. Trest na sebe nenechal dlouho čekat. A tak ačkoliv pro vdovce s nezaopatřenými dětmi platila výjimka, byl za trest povolán do armády a nastoupil jako kapitán dělostřelectva v červenci 1942 na ruskou frontu u Donu, kde Italové bojovali po boku Němců. V dopisech z fronty, samozřejmě cenzurovaných, psal o víře, mrazu -17 až -22 °C, o bídě lidí na Ukrajině; snažil se rozdávat místním, co mohl z přebytku jídla, někdy se i postil. Své doma ubezpečoval, že je v bezpečí v rukou Božích a v důvěře v Boží prozřetelnost. V posledním dopise psal, že prosí Boha, aby se k nim mohl vrátit, ale „osobně mi na tom málo záleží“ (zda se vrátí nebo ne), prosí o to vytrvale ne kvůli sobě, ale kvůli nim. Pak ruská vojska protrhla frontu a nastal ústup. Malý lazaret s těžce raněnými nešlo přemístit, a tak zde měl s umírajícími zůstat nejmladší důstojník. Kapitán Gheddo mu ale řekl: „Jsi mladý, máš život před sebou, zachraň se. Mé děti jsou v dobrých rukou.“ Přebрал jeho úkol a zůstal s vojenským kaplanem a umírajícími. Datum 17. 12. 1942 je zřejmě dnem jeho smrti. Přesně to nevíme a neznáme jeho hrob. „Nikdo nemá větší lásku...“ Zachráněný důstojník advokát Pretti se později stal křesťanským politikem, nejstarší syn Piero Gheddo se stal knězem, členem misijního institutu a zároveň katolickým novinářem. V roce 2006 byl otevřen diecézní proces k blahorečení manželů, 2008 byl uzavřen a předán do Říma.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Jak využívám/e „obyčejné“ prostředky na cestě víry a svatosti? Např. mši svatou, svátosti, modlitbu v rodině, mariánskou úctu, růženec, život ve farnosti, společenství...
- ▶ Na jakou atmosféru modlitby v rodině budou vzpomínat naše děti? První předškolní roky mohou vtisknout vzpomínky pokoje, radosti. Nevadí, že všemu nerozumějí.
- ▶ Dnes nemusíme projevovat věrnost církvi podobně jako v dobách totality fašismu a socialismu, ale jsou jiné nebezpečné totality. Jak jim odolávám? Mentalitě proti životu, konzumismu, tlaku na „správné názory“? Podle průzkumu zadaného církví v některých zemích vysoké procento katolíků (ve Španělsku údajně až 90%) neuznává učení církve v oblasti manželství, rodiny. Co my?
- ▶ Nestydím se veřejně se přihlásit k církvi? Nebo se k ní „nefanaticky“ hlásíme jen v soukromí?
- ▶ Jak učíme děti skromnosti a dělit se s jinými?

Modlitba vlastními slovy

Obrátte se na manžele Gheddovy, aby vám pomáhali poznávat Boží vůli v životě vaší rodiny a abyste mohli zažívat, že za všech skutečností je vaše rodina v dobrých Božích rukou.

Společná modlitba

Modlitba Svatého otce, kterou světil všechny rodiny světa Svaté Rodině Nazaretské:

„Ježíši, Maria a Josefe, k vám, Svatá Rodino Nazaretská, obracíme svůj žasnoucí a důvěřující pohled; rozjímáme ve vás krásu sdílení pravé lásky a poroučíme vám všechny svoje rodiny, ať se v nich obnoví divy milosti.

Svatá Rodino Nazaretská, přitažlivá škola svatého evangelia: nauč nás napodobovat tvoje ctnosti moudrou duchovní kázní, daruj nám čirý pohled, který dovede rozpoznat dílo Prozřetelnosti v každodenní realitě života.

Svatá Rodino Nazaretská, věrná opatrovnice tajemství spásy: obrod' v nás úctu ke ztišení, učíš z našich rodin večeradla modlitby a přetvoř je na malé domácí církve, obnov touhu po svatosti, podporuj šlechetnou námahu práce, výchovy, naslouchání, vzájemného porozumění

a odpuštění.

Svatá Rodino Nazaretská, probud' v naší společnosti vědomí posvátného a nedotknutelného charakteru rodiny, nedocenitelného a nenahraditelného dobra. Každá rodina ať je přívětivým příbytkem dobroty a pokoje pro děti a pro staré, pro nemocné a osamocené, pro chudé a potřebné.

Ježíši, Maria a Josefe, s důvěrou vás prosíme a s radostí se vám svěřujeme.

Mezi láskou a nenávistí – křesťané v nenormální době...

zář

Manželé Eugenio a Marina Balmori

*Eugenio Balmori * 7. 7. 1900, † 14. 5. 1946 (v 46 letech)*

*Marina Cinta Sarrelangue * 9. 3. 1909, † 29. 9. 1988 (v 79 letech)*

Svatba: 11. 11. 1937

Děti: pět – dvě dcery a tři synové, z nich jeden je diecézní biskup

Je už po prázdninách, ale vypravme se přesto daleko za exotikou do země slunce, barev, vášní, ale i všudypřítomné smrti nejen jako cukrové lebky na Dušičky. Do země obdivuhodného zjevení Panny Marie. Už víte kam? A co se tak seznámit s vášnivým a přitom romantickým příběhem Mezi láskou a nenávistí? Ano, „mezi láskou a nenávistí“ vystihuje příběh nejen našich manželů, ale vlastně i jejich vlasti – Mexika. Představme si hrdiny:

Eugenio se narodil v roce 1900 v San Louis Potosí ve vnitrozemí Mexika jako prvorozený. Jeho maminka zemřela po porodu šestého dítěte a tatínek se znovu oženil. Měl celkem deset mladších sourozenců. Otec byl zaměstnán v ropném průmyslu, takže rodina měla relativně dost peněz, ale při tolika dětech jich nikdy nebylo dost. Eugenio ve 22 letech přerušil studia strojírenství, aby nastoupil do americké ropné firmy jako projektant.

Ve dvacátých a třicátých letech vrcholilo v Mexiku jedno z největších novodobých pronásledování církve. Mexická revoluce byla už od roku 1910 nepřátelská církvi; ústava z roku 1917 zrušila řády, církevní školy, omezila církvi majetek a kněžím občanská práva, bohoslužby směly být jen v kostele. V roce 1921 zorganizovala vláda dokonce atentát na Pannu Marii Guadalupskou bombou v kytici, ale nějak se nezdařil. Od roku 1926 pak tvrdé zákony v podstatě znemožnily kněžím i bohoslužebnou činnost absurdními podmínkami souhlasu, navíc různými v jednotlivých mexických státech (nesměli mít třeba církevní střední a vysokou školu, někde by museli mít manželky!), vojsko ničilo kostely. Někde bylo trestné i učit děti modlitbě, mít doma náboženské obrazy či vyslovit slovo Bůh. Zprvu pokojné protesty katolíků přešly v ozbrojené povstání tzv. cristeros. Mexiko dalo ve 20. století církvi řadu mučedníků, duchovních i laiků – i 15letého chlapce! Umírali (mnohdy po mučení) nejčastěji s výkřikem Viva Cristo Rey! Ať žije Kristus Král! Atmosféru nám přibližuje i Graham Green v románu *Moc a sláva*, byť jeho nehrdinský hrdina je kněz opilec. I přes dohodu zprostředkovanou USA roku 1929 vraždění pokračovalo, vše ustupovalo až od konce třicátých let a drobné administrativní dozvuky byly do konce devadesátých let. V jedné knize o Mexiku z roku 2005 jsem se k tomu dočetla jen dvě věty ve smyslu, že „mezi státem a církví byly napjaté vztahy“!? Zajímavě vyjádřeno. Svět nechce o pronásledování církve slyšet, pokud se mu to ovšem právě nehodí do politického plánu.

Nenávist, smrt a její stálá hrozba – to bylo dlouhá léta pozadím tohoto romantického a dramatického příběhu. Eugenio nebyl ozbrojený cristero, ale opravdový Kristův bojovník ano! S hrozbou zatčení, smrti v zádech založil 18 tajných katechetických středisek, schovával kněze doma a psal na obranu víry a církve. Roku 1931 byl přeložen do Coatza-coalcos (dále C.) Toto tehdy ropné městečko leží u ústí stejnojmenné řeky do Mexického zálivu a je dnes i turistickým centrem. I zde pokračovala jeho tajná služba. S povolením místního biskupa Eugenio doma uchovával Eucharistii, kterou pak nosil nemocným. V ilegální církevní službě se také poprvé setkal s Marinou.

Marina se narodila v Acayucanu jako třetí ze dvanácti dětí. Od 13 do 15 let studovala na koleji v Tacubě, vyučila se krejčovství a po návratu domů učila dívky šít. Později pracovala v C. jako učitelka ve škole a zároveň jako instruktorka v agentuře firmy Singer – šicí stroje. Tajně katechizovala a přes velké riziko tak působila 5 let. V květnu 1936 začali Eugenio a Marina spolu chodit. Krátce poté Eugenia zavedla práce do Mexiko-City a Marina mu psala: „Zdá se, že život se stal pro mne krásnějším při vědomí, že miluji a Ty mne miluješ a že dobrý Bůh žehná a podporuje naši lásku.“ Eugenio odpověděl: „Později až budeme sjednoceni, mé poslání bude tě milovat a vidět, že naše poslání je setkávat se ve věrné radosti, která nikdy nekončí, protože je prodloužena až do nebe.“ Krásné vyjádření naděje křesťanského manželství. Chtěli žít v lásce s cílem formovat křesťanský domov. Po půlroce se sice Eugenio vrátil, ale Marina odešla pomáhat rodičům. Konečně v listopadu 1937 mohli uzavřít sňatek ve znovuotevřeném farním kostele při první veřejné mši svaté.

Eugenio ale po znárodnění ropných firem roku 1938 ztratil práci, a proto se přestěhovali do Mexico-City, kde se jim během čtyř let narodily tři děti. Přesto Eugenio ještě spolupracoval s otci misionáři josefíny na stavbě kostela sv. Jana Křtitele a také jako katechista³ a šířil katolický tisk. V roce 1942 se kvůli Eugeniovu zaměstnání stěhovali zpět do C. Na několik měsíců ale museli být kvůli jeho práci od sebe. Tehdy psal Eugenio Marině: „Můj jediný cíl je to, proč jsme na světě – já tě budu vždy milovat, jako ty mne miluješ. Bohu díky jsme velmi šťastní. Věř mi, že náš dům bude kaplí lásky, kde nebude jiný ideál než myslet na Boha a milovat nesmírně jeden druhého.“ V C. realizoval Eugenio z pověření faráře stavbu kostela sv. Josefa, který se stal později diecézní katedrálou. Zde se narodily ještě dvě děti, poslední dítě 20 dní před jeho smrtí. 12. 5. 1946 měl Eugenio autonehodu a za dva dny v nemocnici zemřel. Pohřben byl nejprve jinde, do kostela sv. Josefa byly jeho ostatky přeneseny v roce 1954. Vdova s pěti dětmi se pak přestěhovala do Mexico-City, aby ve velkém městě snadněji uživila rodinu. Pracovala v továrně, v obchodech, ve vyšším věku v kině. Zajistila dětem dobré křesťanské a lidské vzdělání

3 Jde o laiky, muže nebo manželské páry, spolupracovníky kněží. Jsou odborně připraveni a formováni, mají misi církve. A působí v přidělených farnostech, kde vedou obec, vyučují, připravují ke svátostem, vedou bohoslužby slova a podobně.

a výchovu. Všechny děti vystudovaly a získaly dobré povolání, dvě dcery měly obchodní vzdělání a ze tří synů se stali inženýr, architekt a syn Roberto Octavio byl roku 1970 vysvěcen na kněze. Jeho svěcení v Římě se Mariana mohla zúčastnit. Nyní je biskupem ve státě San Louis Potosí, v diecézi Ciudad Valles. Marina zasvětila své vdovství Bohu. Spolupracovala s otci josefíny a v různých spolcích. Byla ženou modlitby a práce, měla vždy dveře otevřené pro všechny. Inspiraci k životu i k radám pro druhé hledala v rozjímání Písma a oporu v Eucharistii. Svůj duchovní život vyjádřila ve více než stovce básní, dopisech a deníku. Marina zemřela v 79 letech a byla pohřbena v Mexiko-City, ale roku 1997 byly její ostatky přeneseny k manželovi do katedrály sv. Josefa v C. Diecézní proces ke svatořečení manželů byl otevřen v roce 1998.

Po mnoha desetiletích napsal syn biskup o svých rodičích: „Jako dvě sbíhající se cesty, tak se Eugenio a Marina setkali v Bohu, formovali manželství ve víře a lásce, založené na Eucharistii, ozářené jejich apoštolskou zkušeností katechistů, a s neustálou touhou získat všechny duše pro Boha.“ A přidal, že jeho rodiče toužili znát a konat Boží vůli za všech životních situací. Následovali Krista, žili křesťanský život plný víry, a to aktivně v církvi. Tak popsal jejich spiritualitu. V jejich duchovním životě měla velký význam úcta k Panně Marii (zvláště v podobě P. M. Guadalupské) a ke sv. Josefovi, Eucharistie, spojení s církví. Eugenia trápila náboženská lhostejnost okolí. Mnoho svých spolupracovníků přivedl na cestu hlubší víry. Oba dělali prostě to, co jim doporučoval Pán: evangelizovat a milovat. K pátému výročí svatby napsala Marina báseň Nové duše, ve které vidí stálou obnovu jejich duší jako dílo Boží a připodobňuje jejich duše k diamantům zraňovaným broušením, ale tak stále uchovávajícím vyzařující světlo. A toto světlo Boží vyzařuje z jejich života dodnes.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Víš něco o utrpení církve jinde ve světě než v komunistických zemích? O dnešním pronásledování církve? Zajímá mne to? Jak se k tomu stavím?
- ▶ Vzpomeňme si na příklady manželů, rodin z minulého režimu, kteří se také snažili prostě evangelizovat a milovat i přes nepřítelství doby a pronásledování. Uchováваме a předáváme jejich příběhy dětem a vnoučatům? Živá historie brání příští manipulaci.
- ▶ Co mi/nám brání evangelizovat a milovat způsobem pro nás vhodným (aktivitou, příkladem, modlitbou) a v souladu s církví? Jde něco změnit?

Modlitba vlastními slovy

Obrátte se na manžele Balmoriovy, aby vám pomáhali žít dobře s církví i pro církvev tam, kde jste.

Společná modlitba

Všemohoucí Bože, Králi světa, děkujeme Ti za všechny věrné pronásledované křesťany a prosíme na přímluvu všech mučedníků o svobodu pro víru a církev všude, kde je pronásledována. Dej nám sílu být věrnými v našich menších nepříjemnostech a vědomí jednoty naší rodiny – církve. Skrze Krista, našeho Pána.

Ať žije Kristus král! Maria, královno mučedníků, oroduj za všechny pronásledované křesťany.

Příběh tří sluncí

Služebníci Boží: manželé Takaši Pavel a Midori Moriyama Nagai

*Takaši Pavel Nagai * 1908, † 1951*

Midori Moriyama – nar. nevíme, † 10. 8. 1945

Děti: tři

Dnes navštívíme zemi vycházejícího slunce – Japonsko. Krásná země, s častými zemětřeseními a tajfuny, svérázný národ s jazykem, který údajně není žádnému příbuzný, a s mentalitou zvláštní nejen pro Evropany, ale i pro sousední národy. První slunce příběhu je symbol Japonska, jehož císařská dynastie se odvozuje od bohyně slunce Amaterasu. Sluneční kotouč je i na vlajce země.

Takaši byl z pěti dětí venkovského lékaře nadšeného pokrokem. Matka pocházela ze samurajské rodiny. Rodina byla šintoistická (původní japonské náboženství), k tomuto náboženství se Japonci hlásí v 80 % (a stejně k buddhismu, v praxi ani teorii není souběžné vyznávání těchto dvou náboženství žádný problém). Takaši se ale už v mládí stal materialistou. Od roku 1928 studoval medicínu v Nagasaki. Plně se ponořil do vědy. Průlom do jeho názorů učinil po 2. ročníku pohled jeho umírající matky. Začal hledat smysl života. Světlem mu byly Myšlenky B. Pascala. Co je to za víru, že ji mohl přijmout vědec, matematik, filosof – Pascal? Křesťanství přišlo do Japonska v polovině 16. století (vstupní branou bylo právě Nagasaki) a mohlo se rozvíjet po 50 let, pak nastalo uzavření Japonska a kruté pronásledování s množstvím mučedníků. Křesťanství pak bylo znovu povoleno až roku 1873, přesto skoro 300 let přežili křesťané v úplném utajení, bez kněží a svátostí mimo křest a manželství. Co je mohlo udržet a nejen hrstku?

Takaši se jednou záměrně ubytoval u katolické rodiny, aby poznal skutečný život křesťanů. Pan Moriyama, hlava rodiny, obchodoval s dobyt看kem, jediná dcera Midori byla učitelka. Rodina patřila k původním křesťanům, byla prostá s hlubokou vírou. Později ohluchl Takaši na jedno ucho, a tím mu byla uzavřena normální medicínská praxe. Přeorientoval se proto na nový nadějný obor radiologii a vrhl se do něho s vervou. O Vánocích byl poprvé jako host domácích na půlnoční mši svaté, která na něho velice zapůsobila. Za dva dny v noci rozeznal u Midori akutní zánět slepého střeva, donesl ji osobně ve vánici do nemocnice k operaci a byla zachráněna. Celá rodina se pak ještě horlivěji než dříve modlila o milost víry pro Takašiho. Když byl o rok později povolán jako medik s armádou do Mandžuska, darovala mu Midori kromě jiného katechismus. Byla to ale ještě těžká cesta. I dnes je v Japonsku zvlášť obtížný krok od sympatie ke křesťanství. Je dost rozšířené, že tomu stát se křesťanem brání i hluboká spjatost s rodinou a předky. Nakonec Takašimu pomohl opět Pascalův výrok: „Vždy je dost světla pro ty, kdo chtějí vidět, a dost tmy pro ty, kdo nechtějí.“

Takaši, po křtu Pavel Miki po japonském mučedníku, byl pokřtěn navzdory nesouhlasu své rodiny. Kristus – vítězné neporazitelné Slunce – zvítězil. Kristus je druhým sluncem příběhu. Na žádost kněze se kmotr stal i nakodo – tradičním zprostředkovatelem manželství. Takaši chtěl, aby si Midori vše dobře rozmyslela, protože v radiologii bylo tehdy ještě vysoké riziko vzniku leukémie a předčasné smrti. Ta odpověděla parafrází z Rut 1,16–17: „Bude mi ctí účastnit se s tebou tvé cesty, kamkoli tě povede, a přijmout, cokoliv se na té cestě stane.“ A za dva měsíce byla svatba. Midori si postupně svou přirozenou dobrotou, úctou a laskavostí získala i rodinu manžela. Manželé žili velmi prostě z malého platu asistenta radiologie. Midori vyučovala tradiční umění ikebany a vyšívání, šila oblečení a pěstovala zeleninu. Z toho žili zakrátko i s ovdovělou Midořinou matkou a postupně se třemi dětmi, z nichž jedno zemřelo. Takaši ponořen do vědy, pracující i doma; Midori se zajímala o jeho práci a četla každý jeho odborný článek. Byli spojeni vírou, láskou a Takašihou prací, pro niž tvořila Midori zázemí.

V červnu 1945 se ale u Takašihou projevila nemoc z povolání – leukémie – s prognózou 3 roky života. „Tak brzy! Co má vědecká práce, stihnu ji dokončit? Co Midori a děti? Jsem tak slabý, dokážu to unést, Pane?“ V Takašihou hlavě byl vír myšlenek a obav. Midori se mlčky vrhla před rodinný, staletí ukryvaný kříž a modlila se. Pak řekla bez jakýchkoliv výčitek: „Copak jsme už před svatbou a opakovaně nedali své životy do služby slávě Boží? A pak, život i smrt jsou krásné. Dal jsi vše práci, která je velmi důležitá a je pro Boha.“ Tím vrátila Takašimu pokoj. Rozhodl se, že bude pracovat, jak bude moci, a pak zemře v náruči Midori. Vše ale bylo jinak. 10. srpna 1945 se nad Nagasaki rozzářilo jakoby tisíc sluncí naráz – atomová bomba, zlověstné třetí slunce příběhu. Takaši byl zraněn, ale pracoval v první pomoci. Až za dva dny mohl najít zuhelnatělé zbytky Midori (děti byly s babičkou na venkově). Útěchou bylo, že podle zbytku růžence v ruce zemřela Midori při modlitbě. Z domu kromě krucifixu nezbylo nic, z jeho laboratoře a vědecké práce také jen popel. Bomba vybuchla nad největší křesťanskou čtvrtí Urakami. V jediném okamžiku zahynulo osm tisíc katolíků. Výbuch urychlil Takašihou nemoc, ale přímo z agonie byl zázračně zachráněn na přímlovu P. Kolbeho, kterého osobně znal. Bylo mu darováno ještě šest let života. Bydlel v přístřešku vedle bývalého domu s dětmi a příbuznými a pracoval dál.

V listopadu 1945 měl řeč při zádušní mši svaté vedle zbytků katedrály. Katedrála zasvěcená Nanebevzetí Panny Marie vzplanula o půlnoci, když císař oznámil úmysl ukončit válku, a 15. srpna pak vydal mírový edikt. Nagasaki samo bylo jen náhradním cílem útoku. Není tu snad hluboká souvislost? Nagasaki – centrum křesťanství – bylo obětním beránkem pro mír. Ti, za něž se sloužila mše svatá, byli obětováni. Takaši řekl: „Budme vděční, že pro tento holocaust bylo vybráno právě Nagasaki.“ Jestli si teď myslíte, že ho vyhnali, mýlíte se. Ta slova poskytovala v pekle po třetím slunci smysl a naději, že

i nad tímto vítězí nepřemožitelné Slunce Kristus. Viz Kol 1,24⁴; Flp 1,21⁵. Obdivuhodné tajemství spolupodílu křesťanů na vykoupení z Boží milosti. Odmítání tohoto tajemství umenšuje a ničí opravdovou křesťanskou víru a naději.

Od roku 1947 zůstal Takaši už jen ležet. Ale hlava ještě byla funkční, psal tedy vždy krátce vleže na zádech na tabulku a jeho knihy byly přeloženy do mnoha jazyků. Do češtiny byla přeložena pouze jedna, a to *Zvony Nagasaki*. Jeho příklad ovlivnil mnohé, přijímal, ač to bylo úmorné, řadu návštěv, aby mohl hlásat aspoň trochu naději a Krista. Na místě jeho přístřešku, který nazval „nyoko do“ – jako „sám sebe (miluj)“, stojí dnes stejnojmenné muzeum. Dne 1. máje 1951 mohl se slovy „modlete se, modlete se“ odejít za svým Sluncem, Pannou Marií a svou Midori, vedle jejichž ostatků byl pochován. Příklad manželů žije dál.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Modlíme se za nevěřící přátele a známé, aby mohli poznat světlo Kristovo? Nebo nám na tom nezáleží?
- ▶ Jaký je můj vztah k práci manžela, manželky? Zajímám se o ni, beru ji trochu jako něco společného?
- ▶ Jaký mám vztah k předmětům víry předků?
- ▶ Co mi říká reakce Midori na smrtelnou nemoc manžela? Jak snadno sahám k výčitkám? Je mou první reakcí na těžké v životě modlitba?
- ▶ Zamysleme se nad obětí, spolupodílem na vykoupení. Je tato myšlenka přítomna v mém duchovním repertoáru a jak? Nebo mi to připadá středověké, nese mi naději nebo strach a proč?

Modlitba vlastními slovy

Poproste společně manžele Nagaiovy, aby vám pomáhali nacházet to správné Boží řešení a pokoj ve všech životních situacích vaší rodiny.

Společná modlitba

Pane Ježíši Kriste, chválíme Tě a děkujeme Ti za podivuhodné tajemství Tvého vykoupení i za to, že zveš všechny křesťany ke spolupodílu na díle vykoupení světa. Veď nás stále svým Duchem, abychom byli živými údy Tvého Těla a vším – prací, modlitbou i obětí – se podíleli na díle spásy. Zvláště Ti dnes svěřujeme své nevěřící příbuzné, přátele, kolegy a známé. Amen.

4 Proto se raduji, že nyní trpím za vás a to, co zbývá do míry utrpení Kristových, doplňuji svým utrpením za jeho tělo, to jest církev.

5 Život, to je pro mne Kristus, a smrt je pro mne zisk.

Svobodni v Kristu i v Africe

Manželé Louis a Valeria Ama Wandete

*Louis * 1877, křest 1898, † 1949*

*Valeria Ama * asi 1883, křest 1902, † 1948*

Svatba: 1903

Děti: dvě

Christina

První africký manželský pár směřující společně k blahořečení pochází z Pobřeží slonoviny. To je stát v západní Africe u Guinejského zálivu, sousedící s Ghanou a dalšími zeměmi. Na pobřeží jsou laguny a úrodné nížiny plné plantáží kávovníků, kakaovníků a olejových palem, odkud pocházejí skoro dvě třetiny světové produkce kaka. Na severu se táhnou méně osídlené savany a mezi tím je divoký prales. Obyvatelstvo tvoří mnoho kmenů hovořících celkem 65 jazyky. Proto je francouzština jazykem úředním i používaným v praxi pro komunikaci mezi lidmi z různých kmenů. Katolíci tvoří asi pětinu obyvatel, hlavně na jihu, asi třetinu muslimové, ti jsou zase víc na severu, a zbytek se hlásí k tradičním náboženstvím. Jde vlastně o šamanismus, víru v duchy s magií, ale také s oběťmi duchům a bůžkům. Tato tradiční víra někdy prolíná i do života některých křesťanů a muslimů. Vždyť i u nás katolíci přijímají praktiky New age, především když jde o nemoc. V Africe je to ovšem „Old age“ – víra starého věku, která si i v současnosti pro magické zajištění moci či zdraví a podobně žádá ty nejsilnější oběti, to jest lidi. Dozvídáme se o tom z jiných afrických zemí, hlavně z Nigérie. Ohroženy jsou především děti, mladiství plní čerstvé síly a lidé něčím zvláštní, jako albíni, dvojčata a rodičky dvojčat. Síla oběti se přenáší na toho, pro koho se obětuje, a někdy je k zesílení třeba nejen prosté smrti, ale i mučení. Ne vše v Africe je nevinné přirozené náboženství, které ti fanatičtí misionáři ničí, jak někdy čteme v médiích. Strach z duchů, z jejich moci svíral země před křesťanstvím a tam, kde není křesťanství zakořeněno nebo ztrácí sílu, opět přichází vláda jiných mocností.

Tato krásná země byla francouzskou kolonií. Francouzi ale dlouho ovládali jen část u pobřeží a až od poloviny 19. století postupovali na sever a kontrolu nad celou zemí získali teprve na konci 19. století. V roce 1960 vznikla nezávislá republika, která dlouho patřila k prosperujícím zemím Afriky. V zemi byl mír, i když pod tuhým režimem prezidenta – vládce. Po ekonomické krizi jsou od přelomu tisíciletí nepokoje, občanské války, kdy musejí občas zasahovat sousední armády, OSN či francouzské síly. V současné době vláda ovládá jen jih, rebelové sever (velmi zjednodušeně). Historie Afriky i našich manželů je také nerozlučně spojena s otroctvím. Právě z Guinejského zálivu putovaly velké zásilky otroků do Ameriky, zejména z Ghany. Pobřeží slonoviny bylo mnohem víc ušetřeno. Otroci byli v Africe běžnou součástí společnosti i před příchodem Evropanů.

Ti ale rozvinuli obchod s nimi zcela novým masovým způsobem, při němž docházelo k velikým hrůzám. Svědomí většiny a vlád se proměňovalo postupně. Francie zrušila otroctví i ve svých koloniích roku 1848, ale ve skutečnosti tolerovala dále otroctví mezi místními obyvateli, kteří zrušení veškerého otroctví prostě nedokázali pochopit. Navíc Francie zemi ještě postupně dobývala, a vše se proto v tomto směru měnilo jen pozvolna. Ostatně dodnes jsou v Africe otroci. Dle odhadů OSN je v Africe a Asii okolo dvou set milionů otroků. Přímo v Pobřeží slonoviny je mnoho otroků – dětí a mladistvých, pracujících na plantážích někdy i od svých 5–6 let! Jsou ohroženi dřinou, úrazy, otravou pesticidy, nemohou do školy. Do otroctví je buď prodali jejich chudí rodiče, nebo byli uneseni. Odkud je kakao, káva v naší domácnosti? Někdy to nelze ani zjistit. Nepodílíme se tak nepřímou „v nevinosti svých rukou“ na těchto věcech? Je z toho nějaký únik? Půst od všeho z kakaa nebo kupovat výrobky Fair trade, samozřejmě dražší? Jsou lidé, i nevěřící, kteří z důvodu svědomí kupují kávu a čokoládu jen Fair trade, aby – jak mi řekla jedna nevěřící žena – se nepodíleli na zvěrstvech tam, kde o nich vědí a kde se tomu lze vyhnout. Nepovažujme je za extremisty, možná jde o prorocké znamení opravdové spoluzodpovědnosti lidské rodiny. „Všichni jsme dětmi jednoho Otce,“ řekl papež Benedikt v Africe. Prorocké jednání nebývá ovšem hned pochopeno a přijímáno. Je to záležitost svědomí jednotlivce podle jeho informací, okolností a vedení Duchem Svatým. Snad nás má nejdříve vést i k zamyšlení nad zodpovědným přijímáním informací, zkusit se na ně podívat Ježíšovýmá očima. Tak to je k vlasti našich hrdinů.

Louis se narodil v roce 1877 na severu země a dostal jméno Wandete, což znamená „ten, který nemá otce“. Jednoho dne jeho vesnici zničil nájezd jiného kmene. Lidé uprchli, nebo byli zabiti, nebo – jako jeho matka – upadli do otroctví. Louis utekl a našla ho malá skupina francouzských vojáků, kteří jej vzali do misie v Gran Bassam. Zde se ho ujal P. Bedel. Po přípravě byl pokřtěn o Vánocích roku 1898 a P. Bedel jej pak poslal jako pomocníka do komunity sester v Dabou, kde se seznámil se svou budoucí ženou. Valeria Ama se narodila asi v roce 1883 v Krinjabo na jihu země. Jako dívka byla otrokyní u zámožného obchodníka, který ji týral. A dokonce snad byla určena jako pohřební oběť. Utekla proto k jedné francouzské dámě, která jí chtěla dát svobodu. Její manžel ale chtěl, aby dívku vrátila zpět jejímu pánu (jen nemít žádné problémy, že ano). Proto jí madam dala doporučující dopis pro kněze a poslala ji do Gran Bassam. Valeria šla pěšky osmdesát kilometrů v obavách, že ji chytí, ale došla. P. Bedel ji svěřil sestřím, a když se tyto v roce 1899 stěhovaly do Dabou, šla Valeria s nimi. Zůstala v jejich péči, i když její pán požadoval, aby mu jeho uprchlou otrokyni vrátily. Bohu díky, koloniální zákon stál na její straně, i když zvyky ještě ne. U sester získala dobrou formaci. A 13. dubna 1902 přijala křest a Eucharistii, o měsíc později byla biřmována. A za rok se v Dabou konala svatba Louise a Valerie. Měli dvě děti. To je v Africe málo a pro muže jasný důvod hledat si další ženu, protože jeho čest se odvozuje i od počtu zplozených dětí. Takový je duch černého světa – Kristus je ale osvobodil z moci duchů i předsudků.

V roce 1904 oba manželé s P. Bedelem spoluzakládali církve v Korhogo. Několik mil odtamtud založili Village of liberte, osadu pro osvobozené otroky, v níž se také usadili. Působili jako katechisté. I dnes jsou katechisté (neplést s katechety!) základní složkou církve v Africe. Jde o laiky, muže nebo manželské páry, spolupracovníky kněží. Jsou odborně připraveni a formováni, mají misi církve. A působí v přidělených farnostech, kde vedou obec, vyučují, připravují ke svátostem, vedou bohoslužby slova a podobně. Kněz přijíždí třeba měsíčně nebo jen několikrát ročně. Plat většinou nemají nebo jen minimální a žijí z darů farníků a z toho, co si vypěstují. Takovými katechisty byli i naši manželé. Po válce byl Louis zástupcem křesťanské komunity a podílel se na vzniku a udržení dobrých vztahů všech tří komunit v oblasti – křesťanské, muslimské a tradiční. Blahoslavení tvůrci pokoje! Na synodu o rodině nyní svědčili manželé z Pobřeží slonoviny – křesťanka a muslim – o možnosti harmonického manželství. Snad i k tomu kdysi Louis připravoval půdu. Roku 1925 jej papež Pius XI. vyznamenal medailí Bene merenti za zásluhy o církve. Zažili ještě smrt obou svých dětí a v lednu 1948 zemřela i Valeria a Louis ji následoval 2. března 1949. Jejich pověst svatosti rostla dál, až roku 1994 byl diecézní proces předán do Říma. Jejich země a celá Afrika zmítaná nepokoji potřebuje jistě přímluvce a vzory pokoje mezi lidmi různého náboženství.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Jakou máme představu o křesťanství v Africe? Známe CSI a jejich modrobílé bulletin o boji s otroctvím v Africe? Doporučuji přečíst aspoň jeden. Jsou k dispozici ve farnosti?
- ▶ V modlitbě se zamysleme, co může naše rodina udělat v boji proti otroctví (modlitba, podpora CSI, občasný půst od podezřelé čokolády, kupování Fair trade výrobků atd.). Ale jen ve svobodě a jednotě, prosím.
- ▶ Louis a Valeria žili osvobození Kristem. Od čeho, jakých názorů a předsudků mne/nás osvobozuje víra v Krista? Nenechám/e se ovlivnit nesprávnými názory a strachy?
- ▶ Vážím si svědomí druhých, nebo mne dráždí jiné názory (abstinenti, vegetariáni, fair trade atd.)?

Modlitba vlastními slovy

Obraťte se k manželům Wandete, aby vám pomáhali v osvobozování se od předsudků, nezájmu a či zbytečných strachů a pomáhali vám ke svobodě v Kristu.

Společná modlitba

Bože, Otče nás všech, který jsi nás povolal ke svobodě Božích dětí, děkujeme Ti za pravou svobodu v Kristu a prosíme o vysvobození od všeho, co brání následování Krista v pravdě a lásce. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Ostrovní romance aneb svatba za letadlo

Manželé Henry a Agnes Casolani

*Henry Casolani * 25. 11. 1917, † 29. 1. 1999 (v 82 letech)*

*Agnes, rozená Vassallo * 11. 10. 1915, † 13. 7. 1992 (v 76 letech)*

Svatba: 19. 4. 1944

Děti: jedna dcera – řádová sestra

Je zima, tak pojďme na krásný slunný ostrov – na Maltu. Je to vlast dalších služebníků Božích, manželů Casolani.

Dějštěm jejich života je Malta, ostrov či spíše souostroví v Středozezemním moři. Vystřídaly se tu v historii mnohé národy, včetně Féničanů, po nichž asi zůstal semitský jazyk (psaný ale latinkou). Od roku 1530 Malta patřila rytířskému řádu, který po ní získal jméno, pak se stala roku 1800 britskou kolonií a od roku 1964 je samostatným státem. Je členem EU a zároveň britského Commonwealthu. Kromě maltštiny se tu hovoří anglicky. Katolické vyznání je naprosto převažující, tj. 98 %!

Harry, jak se říkalo Henrymu, se narodil ve Vallettě – hlavním městě Malty. Jeho otec byl vydavatelem místního deníku, vážený občan. Zemřel, když měl Harry 24 let. Harry měl o dva roky starší sestru Juliettu, která se stala operní pěvkyní. Inéz, tak se zase říkalo Agnes, měla dva bratry a dvě sestry. Její otec vyučoval hudbě, byl varhaníkem, kapelníkem, ale také maloval. Zemřel, když měla 22 let. Oba vyrůstali v kulturním a také velmi zbožném prostředí. Rodina Inéz byla jen méně majetná. Harry byl už v dětství klidný, zdvořilý, vyhýbal se klukovským potyčkám. Dobře studoval, rád kreslil a vystudoval Uměleckou školu malířství a sochařství ve Vallettě. Kvůli známosti s Inéz odmítl další studium v Itálii a nastoupil roku 1934 do veřejné správy jako projektant. Tam zůstal kromě válečných let, kdy sloužil v armádě, až do odchodu do důchodu v roce 1977. Inéz byla veselá, inteligentní dívka, s velkým nadáním pro jazyky. Získala stipendium na výběrovou vyšší školu, v 16 letech složila oxfordské juniorské zkoušky, a získala tak oprávnění vyučovat angličtinu, italštinu, historii, matematiku a náboženství. Od svých 18 let vyučovala na škole jako první rodilá Malťanka.

Poznali se velice brzy, protože bratr Inéz John byl Harryho kamarád. Postupně běžné přátelství mladých lidí přerostlo v zamilovanost. Období jejich známosti ale spadalo do těžkých let války. Malta byla jako nepotopitelná letadlová loď a hrála velkou strategickou roli ve 2. světové válce. A taky za to platila. Přitom na začátku války měl ostrov jen tři bojeschopná letadla, symbolicky lidmi nazvaná Víra, Naděje, Láska. To se samozřejmě rychle změnilo. Ve velké bitvě o Maltu byla Malta systematicky bombardována soustředěnými nálety ze Sicílie po celých pět měsíců. Byla poškozena velká část budov a mnoho obyvatel zemřelo. Zároveň bloádou ostrova bránili nepřátelé jeho zásobování, takže

ostrov byl opakovaně na pokraji vyhladovění. Ale ani stálá nejistota, ani hlad Malťany nezlomily. Všechno obyvatelstvo Malty bylo proto vyznamenáno za statečnost nejvyšším britským vyznamenáním, svatojiřským křížem, už během války. Takže i naši manželé byli hrdinští rytíři sv. Jiří v boji s nacistickým drakem. Jistě po celý život vzpomínal Harry, jak po vybombardování školy, kde učila Inéz, ji šel hledat mezi trosky, ale ona se s dětmi zachránila a odešla jinudy. Oba také sloužili v armádě. Harry od počátku války, mimo jiné v nebezpečné pozici strážce v přístavu, Inéz později dobrovolně nastoupila k letectvu jako civilní personál – mimo jiné i pro zlepšení finanční situace rodiny. Konečně po válce – tedy aspoň pro Maltu – se 19. 4. 1944 konala svatba. V údobí všeobecného nedostatku měla nevěsta, členka královského letectva, šaty ušité z hedvábí padáku. Ženich pak v sakristii žertoval, že kdyby nesestřelili letadlo, nebyla by ani svatba...

Po svatbě už Inéz zůstala doma. V lednu 1945 se narodila dcerka Cecilie Mary. Pro Harryho to byl nejkrásnější den jeho života, nezastínil jej ani pozdější den jeho zázračného uzdravení. Přestože oba milovali děti, zůstala Cecilie jedináčkem. O to víc byla milovaná a o to více projevovali rodiče opatrnost i obavy, ale nerozmazlovali ji. Snažili se, aby z ní vyrostl skromný člověk s pevným charakterem. Maminka jí říkávala: „Bůh nám Tě jen půjčil. Chci mu Tě vrátit jako dobrého milujícího člověka.“ Inéz uplatňovala své pedagogické nadání v péči nejen o Cecilii, ale i o další děti v širší rodině a v sousedství. Jako první také na Maltě zaváděla prvky výuky dle metody Montessori. Později se oba starali o prasynovce jako o svá vnoučata a také o mladou rodinku v sousedství, kde se stali strýčkem a tetičkou. Oba manželé byli společenští, měli mnoho přátel a zvláště úzké vztahy v širší rodině. Ve skupině navštěvovali slavnosti svatých na venkově, slavené s celou jižní parádou. S přáteli a příbuznými jezdili na letní byt na venkov. Cecilie tedy nebyla izolována. Když měla 12 let, vydala se rodina na velkou zahraniční cestu – pouť Itálie, Lurdy, Španělsko, Fatima a zpět. Zastávky kulturně historické, pobyt na pláži, ale hlavně pouť, známé svatyně. Veliká událost pro dospívající dívku. Snad i to přispělo k tomu, že Cecilie v 19 letech odjela do Marseille do noviciátu sester sv. Josefa. Stala se řádovou sestrou a pracovala pak na Maltě. Jak těžko se někdy dnes i věřící rodiče smířují s odhodem dítěte do kláštera. To nebyl případ jejich rodičů, vždyť se o milost řeholního povolání – podle vůle Boží – modlili. Přijali ji od Boha a dali Bohu zpět.

Harry s Inéz se snažili být denně na mši svaté, modlili se spolu, spolupracovali ve farnosti, využívali svých darů. Harry výtvarného talentu a Inéz psala různé články do farního časopisu. Harry kromě války pracoval vždy jako projektant. Byl v práci poctivý, až skrupulózně svědomitý. Nadřízení si ho vážili, dokázal taktně poradit i mladým architektům a dobře vyjít i s čínskými inženýry při stavbě důležité silnice. Měl proto na starosti závažné projekty. Mezi kolegy byl oblíbený i přes svou náročnost. Zval denně k společné modlitbě, připomínal svátky, ale také měl vždy po ruce dobrý slušný vtíp. Při neslušném vtípu ale demonstrativně odešel. V roce 1971 Malta přecházela na desítkovou soustavu a měnu. Harry se stal členem odpovědné komise a grafikem kampaně. Jeho logo, mapa

Malty jakoby probodená písmenem D, bylo velmi úspěšné. Do důchodu odešel v 60 letech a nadále se věnoval rodině a službě v církvi. V roce 1984 se manželé přestěhovali do domu sester v Rabatu, aby byli blízko dceři a zároveň ji nezatěžovali péčí o sebe, až bude třeba. S láskou mysleli dopředu a vzdali se svého milého bytu, kde byli 20 let. V domově si zařídili pokoj podle sebe a byli spokojeni z blízkosti Eucharistie, z kaple v domě. Pořídili si také televizor, aby byli informováni o světě. Dál pomáhali podle svých sil v kostele a občas i s dětmi v klášterní škole. Harry trpěl od svých 48 let cukrovkou. V roce 1989 se náhle projevil silné zhoršení zraku a byla zjištěna diabetická retinopatie a makulární degenerace (dvě prakticky tehdy neléčitelné oční nemoci). Mohl číst jen se silnou lupou a hrozilo mu oslepnutí. To bylo pro něho velmi těžké. Na podnět Inéz začal prosit o přímluvu ctihodnou Marii Adeodatu Pisani, benediktinskou mnišku z Mdiny na Maltě, o jejíž blahorečení se usilovalo. Harry se nejen modlil, ale plně se zapojil do pomoci procesu. Inéz žertem řekla o Adeodatě: „... našťěstí už je v nebi, jinak bych musela žárlit.“:-) V létě 1992 Inéz zemřela na letním pobytu na srdeční potíže, kterými roky trpěla. Harry už pak nikdy nejel na letní pobyt, i když ho fyzická aktivita neopustila. 29. 12. 1992 mohl při slavnostní mši opět jasně číst a lékaři potvrdili nečekané, nevysvětlitelné navrácení zraku. Stav nadále vydržel. Vděčný Harry mimo jiné složil k počtě s. Adeodaty dvě poémy, z nichž jedna se stala po jejím blahorečení oficiálním hymnem k ní. Takové společenství svatých v praxi. Harry zemřel roku 1999 v 82 letech. Odešel za svým přítelem Ježíšem, s Nímž se nikdy nerozloučil. Byl zahájen diecézní proces k blahorečení obou manželů.

Otázky k zamyšlení

- ▶ Jaký jsem ve svém zaměstnání? Jaký jsem ve vztahu k práci samé, k nadřízeným, ke kolegům, k podřízeným? Promítá se má víra do práce a vztahů v ní? A co modlitba (podle okolností skrytá či veřejná) – a také co Boží dar humoru? – Umím ale dát najevo i svůj nesouhlas?
- ▶ Jaké události, zážitky připravujeme pro děti a spolu s nimi v dospívání, které jim mohou pomoci na cestě víry? Oslavy svátků, různé poutě tradiční i netradiční a co dalšího? Předejme si navzájem zkušenosti a nápady.
- ▶ Mám osobní vztah k některým svatým? Jak se projevuje?

Modlitba vlastními slovy

Manžele Casolani poproste, aby byli vašimi patrony v dobrých pracovních vztazích i ve vaší snaze o dobré předávání víry dětem.

Společná modlitba

Věčný Otče, Ty jsi stvořil svět a předal ho lidskému rodu. Dej, abychom byli moudrými a dobrými správci všeho nám svěřeného v práci, v církvi a ve společnosti.

Ty jsi, dobrý Otče, svěřil ženu muži a muže ženě a oběma jsi svěřil děti. Veď nás svým Duchem, abychom si nepřivlastnili nic svěřeného a s láskou se odevzdávali jeden druhému jako dar. Prosíme o to na přímluvu Panny Marie, sv. Josefa a všech svatých manželů skrze Krista, Tvého Syna a našeho Pána. Amen.

Hrstka citátů manželů uvedených ve skriptech i jiných manželů (svatých či příkladných)

Eugenio a Marina Francisca Balmori

Marina píše snoubenci: „Zdá se, že život se stal pro mne krásnějším při vědomí, že miluji a Ty mne miluješ a že dobrý Bůh žehná a podporuje naši lásku.“

Eugenio zase: „Později až budeme sjednoceni, mým posláním bude tě milovat a vidět, že naše poslání je setkávat se ve věrné radosti, která nikdy nekončí, protože je prodloužena až do nebe.“

Eugenio Mariné v manželství: „Můj jediný cíl je to, proč jsme na světě – já tě budu vždy milovat, jako ty mne miluješ. Bohu díky jsme velmi šťastní. Věř mi, že náš dům bude kaplí lásky, kde nebude jiný ideál než myslet na Boha a milovat nesmírně jeden druhého.“

Jedna z básní Mariny: Almas nuevas/Nové duše (jde o pracovní hrubý překlad)

Je to pět let, co jsme se sjednotili
před obětním kamenem posvátného oltáře
a naše životy jsme spojili
a přísahali si stále se milovat.
Jak uběhly ty krásné hodiny
a čas plyne tak rychle...!

Ale v našich duších nezůstaly stopy času,
jsou stále nové, dílo to Boží.
Naše dvě duše jsou diamanty, které,
ačkoliv je zraňuje tvrdě dláto,
zachovávají si stále své vyzařující světlo
a i ve žluči nacházejí med.

Přešlo pět krátkých let
a růžový keř má tři poupata.
Tři ptáčata pípají tam v hnízdě
a svými trylky ti působí radost. (11. 11. 1942)

Sergio a Domenica Bernardini

Sergio:

Nikdy jsem neztratil důvěru v prozřetelnost, ani když děti přicházely a obtíže narůstaly... Děkuji Pánu za všechny dary, které nám dal každý den, a také za utrpení a za sílu, abychom je přemáhali s trpělivostí...

Kříž je nutný, aby snížil naši pýchu, běda nám, kdybychom jej neměli...

Všechny věci se mnou mluví o Pánu. Když líbám tuto růži, líbám krásu Boží.

Moje děti jsou moje koruna a moje poklady. Kdybych jen mohl vysvětlit a dát pocítit všem matkám na světě, jaký je to dar, jaká velká milost mít děti a mít duchovní povolání ve své rodině. Vždy jsem si přál, aby moje děti dobře pracovaly pro svět, pro slávu Boží. Jsem rád, že mám hodně dětí, ale byl bych rád, aby i ostatní měli děti kněze, misionáře. V utrpení odvahy, s Pánem se pak budeme radovat celou věčností.

Dětem říkal: „Nyní vás žádám, buďte svatí.“

Synům misionářům: „Nepochybujte, že jste přešťastné, požehnané děti, které jsou povolány dobře činit. Jsme s vámi a každý den vás držíme svými modlitbami a posíláme požehnání...“

Když mne Pán povolá do svého království, informujte o tom slavnostním vyzváněním zvonů...

Dlužím tolik poděkování Pánu za dary, které mi dal. Žiji šťastně pro své děti: často se modlím k Ježíši, aby jim za všech okolností pomáhal. Dal jsi nám je, Pane, my je vychovali, ale jsou Tvoje. Žehnej jim, Ježíši, nebeská matko i pozemská matko. Uvidíme se v nebi.“

Domenica: „Bůh nám tolik požehnal, že mu nemůžeme dostatečně poděkovat.“

Henry a Inéz Casolani

Inéz dcerce: „Bůh nám tě jen půjčil. Chci tě vrátit jako dobrého milujícího člověka.“

Giovanni a Rosetta Gheddo

Rosetta: „To, na čem skutečně záleží, je konat Boží vůli.“

Před svou smrtí: „Nedělejte si starosti. To je konec. Jdu do nebe. Ať se stane vůle Boží.“

Pavel Takaši Nagai a manželka Midori

„Neuhasitelně jsem si ukájel hlad po vědě a vědomostech.“ (o studiu medicíny)

„Ten dlouhý pohled, s nímž se moje matka loučila, mne úplně vykořelel.“ (pohled umírající matky zpochybnil jeho materialismus)

„Jaká musí ta katolická víra být, když ji velký francouzský vědec a filosof Pascal byl schopen přijmout, aniž by byla v rozporu s jeho vědomostmi? ... já jsem vždy ochoten otestovat hypotézu v laboratoři, proč prakticky neotestovat modlitbu, kterou Pascal tak zdůrazňuje?“ (z doby hledání před konverzí)

„Pane, ty víš, jak jsem slabý; nevím, jestli to zvládnu. Proč tak brzy, Pane? Co bude s mou manželkou a dětmi? A práce, kterou jsem chtěl dokončit...?“ (reakce na zjištění diagnózy leukémie – tehdejší choroby z povolání u radiologa)

Po povzbuzení manželkou se vrací jako nový člověk: „Její totální přijetí tragédie, nepřítomnost jakéhokoliv náznaku hledání viny mne osvobodily.“

„Pane, nejsem nic než nehodný služebník. Ochraňuj Midori a naše dvě děti. Se mnou ať se stane podle Tvé vůle.“ (modlitba po přijetí nemoci leukémie)

Při nalezení zuhelnatělých ostatků své ženy s růžencem v ruce doma po výbuchu bomby v Nagasaki: „Můj Bože, děkuji Ti, žeš jí dal zemřít při modlitbě! Maria, Matko bolestná, děkuji Ti, žeš ji doprovázela v hodině smrti. Ježíši, Ty jsi nesl těžký kříž na Kalvárii. Teď osvěcuješ světlem pokoje tajemství utrpení a smrti Midori i moje. Podivný osud... byl jsem přesvědčen, že mne Midori doprovodí do hrobu, a teď držím v rukou její ubohé ostatky...“

Z promluvy dr. Nagaie při zádušní mši svaté 23. 11. 1945, konané vedle zničené katedrály: „... v jediném okamžiku povolal Bůh k sobě osm tisíc křesťanů a během několika hodin bylo toto posvátné místo Východu proměněno na popel. (Nagasaki bylo centrem křesťanství od 15. stol. 15. srpna byl vydán císařský edikt o ukončení války. 15. srpna je svátek Nanebevzetí Panny Marie. Není bez významu, že jí byla zasvěcena katedrála.) Není snad hluboká souvislost mezi zničením tohoto křesťanského města a koncem války? Nebylo Nagasaki zvoleno jako oběť, beránek bez vady, pro zápalnou oběť (holocaust), položenou na obětní oltář a obětovanou za hříchy všech národů v době druhé světové války? Budme

vděční, že bylo pro tento holocaust vybráno Nagasaki. Budme vděční, protože skrze tuto oběť byl světu dán mír a Japonsku náboženská svoboda.“

„Moje drahé děti, milujte své bližní jako sami sebe. To je můj odkaz pro vás. Těmito slovy začínám své psaní a možná jimi také skončím a také jimi shrnu jeho celý obsah.“ (sbírka rad pro děti sepsaná v nemoci, když už nemohl dál pracovat jako lékař a vyučující, psal vleže na zádech)

O návštěvách v nemoci: „Je to úmorné, ale jelikož jsou tak laskaví a přijdou, jak bych se neměl snažit vložit do jejich srdcí trochu radosti a říci jim něco o naší katolické naději? Nemůžu je odmítnout.“ (neodmítal obyčejné návštěvy, byť ho navštěvovali významní lidé a jedenkrát i císař Hirohito)

Poslední slova: „Modlete se, modlete se, modlete se.“ (překvapivě silným hlasem a držel při tom rodinný krucifix, který mu donesl syn)

bl. František Jägerstätter a manželka Franzisca

(rakouský rolník, mučedník svědomí za nacismu; byl popraven pro odmítnutí vojenské služby, měl čtyři děti)

František během čekání ve vězení na rozsudek o manželství napsal:

„... Nejen povolání Boha k zasvěcenému panenství, ale také povolání k manželství je milost. Nerozlučitelnost manželství je ale příkázání Pána a platí pro všechny. Církev na tom nemůže nic měnit, tím méně stát.“

„V manželství je muž obrazem Krista Vykupitele svého těla, tj. církve. Žena je obrazem církve, nevěsty Krista, milované Kristem až k sebeoběti. Ne sobectví je vede ke společnému životu, ale vůle vzájemně se posvěcovat. Jeden se stává druhému jeho druhým já. A tato jednota ve dvojici je začleněna do nadpřirozeného životního společenství s Kristem. Manželství je tedy nekonečně víc než nějaká „světská záležitost!“

Dopisy z vězení František téměř vždy nadepisoval „moje nejmilejší manželko“ („ze srdce nade vše milovaná“).

„Nejmilejší manželko, dnes tomu bylo 7 let, kdy jsme si před Bohem a před knězem slíbili lásku a věrnost. Tento slib jsme až dodnes dodrželi a já věřím, že nám Bůh také do budoucna dá tu milost, i když teď musíme žít odděleně, abychom tento slib dodrželi až do konce svého života. Když se tak dívám nazpět a pomyslím na všechno to štěstí a množství milostí, které jsme dostali za těch 7 let a které někdy hraničilo až se zázrakem, tak si myslím, že kdyby někdo řekl, že není Bůh nebo že nás Bůh nemá rád, a kdybych tomu uvěřil, už bych nevěděl, jak daleko bych došel. Nejmilejší ženo, proč bychom se měli obávat o budoucnost, když Ten, který nás až dosud udržoval a obšťastňoval, nás ani nadále neopustí, jenom když nezapomeneme děkovat a nepřestaneme se snažit o nebe. Pak bude naše štěstí pokračovat až do věčnosti. I když nyní sedím ve vězení, přesto věřím, že nadále můžeme budovat naši lásku a věrnost, a i když se budeme muset v tomto životě rozloučit, tato láska přetrvá i za hrob.“

„Bylo by to opravdu krásné a radostné, kdybych mohl poslední dny života strávit v kruhu šťastné rodiny. Ale když to láska Boží určila pro nás jinak, tak je to také dobře; je to přece jen radost, smět trpět pro Ježíše a naši víru. Vždyť máme radostnou naději, že nám těch několik dní života, kdy musíme být odloučení od sebe, bude na věčnosti tisíckrát nahrazeno a pak se budeme věčně v nevýslovné radosti těšit spolu s Bohem a jeho nebeskou Matkou.“

Franziska o manželovi: „Kdybych já při něm nestála, pak by neměl nikoho.“ Věděla, že musí být s ním: „Pokud máš opravdu někoho ráda a ten nemá vůbec nikoho, kdo mu rozumí...“

Sv. Gianna (Jana) Beretta Molla

(1922–1962, beatifikace 1994, kanonizace 2004)

(italská praktická a dětská lékařka, byla matkou čtyř dětí; je mučednicí života, dala přednost záchraně života svého nenarozeného dítěte před svým životem)

„Každé povolání je povolání k mateřství – materiálnímu, duchovnímu, mravnímu, protože Bůh do nás vložil instinkt života.“

„Musíme věřit, že Bůh má moc a že může pomáhat. Pokud chybí modlitba, je víra prázdná.“ (mladým v Katolické akci)

„Modlitba je hledání Boha, který je v nebi a vůbec všude, protože je nekonečný...!“

„Když jsme pochopili, že radost pochází od Ježíše, přinášíme radost s Ježíšem v srdci. On bude silou, která nám pomáhá.“

„Ježíši, slibuji Ti, že přijmu vše, co se mi stane. Jen mi dej poznat svou vůli.“ (při exerciciích na gymnáziu v 15 letech)

„Pane, buď vůle Tvá. Milujme kříž a myslíme na to, že jej neneseme sami, ale že Kristus nám pomáhá a že v něm dokážeme všechno, protože On nám k tomu dává sílu. Mám velkou důvěru v Pána a jsem si jista, že mi pomůže, abych byla dobrou manželkou, která si tě zaslouží... Kéž bych mohla být pro Tebe statečnou ženou z Písma. Cítím se tak bezpečná vedle Tebe!“ (z dopisu snoubenci před manželstvím)

„Nejdražší Petře, Ty víš, že je to moje touha vidět Tě, jak jsi šťastný; pověz mi, jaká bych měla být a co bych měla dělat, abych Tě takovým učinila.“ (z dopisu před manželstvím)

„Miluji Tě, Petře, a jsi mi stále přítomný počínaje ránem, kdy při mši svaté při obětování obětuji svoji i tvoji práci, tvé radosti, tvá utrpení, a pak je tomu tak i po celý den až do večera.“ (z dopisu před manželstvím)

„Milý Petře, chtěla bych Tě opravdu učinit šťastným a být Ti ženou, jakou si přeješ – dobrou, chápající a připravenou i k obětem, které život vyžaduje. Chtěla bych s Tebou vytvořit opravdovou křesťanskou rodinu.“ (z dopisu před manželstvím)

„S Boží pomocí a požehnáním uděláme vše, aby se naše nová rodina stala malým večeradlem, kde bude Ježíš Pánem všech našich citů, přání a skutků. Budeme spolupracovat s Bohem na jeho stvořitelském díle; tak mu dáme děti, které jej budou milovat a které mu budou sloužit.“ (v dopise několik dní před svatbou)

„Petře, chtěla bych Ti říci všechno, co k Tobě cítím! Ale nejsem toho schopna. Doplň si to sám!“ (k výročí svatby v dopise)

„Člověk nemůže milovat bez utrpení a utrpení nemůže snášet bez lásky.“

„Pevně jsem se rozhodla dělat vše z lásky k Ježíši. Veškerou svou činnost, všechny své bolesti dám Jemu.“

„Když se bude jednat o to, zda se rozhodnout mezi mnou a dítětem, vůbec neváhejte. Žádám, abyste se rozhodli pro dítě. Zachraňte je!“ (lékařům v nemocnici)

„Petře, prosím Tě, jestliže se budete muset rozhodovat mezi mnou a dítětem, rozhodněte se pro dítě. Ne pro mne, prosím Tě o to!“

„... jdu do nemocnice, ale nevím, zda se opět vrátím domů. Porod bude těžký, možná, že se nám podaří zachránit jen jednoho z nás obou, ale já chci, aby moje dítě žilo! Modlete se za mne hodně, mám strach. Modlete se, abych splnila vůli Boží.“

„Kdybys věděla, jak to bolí, když máš zemřít a musíš zanechat docela malé děti.“ (své sestře lékařce, řádové sestře-misionářce)

„... sestro, vy vůbec nemůžete vědět, co to znamená být matkou!“ (jedné řádové sestře, která se ji pokoušela zbožně utěšovat)

„Pro toto dítě jsem prozřetelností já... o ty druhé se mohou postarat mnozí... o toto pouze já.“

„Když mě tu Pán Bůh zachová, chci se rádně oblékat.“ (v nemoci chtěla od manžela přivést z Paříže módní časopisy)

„Pán se postará, aby se s mojí rodinou stalo to nejlepší. Pán ví, že s tímto posledním budeme mít čtyři děti. On se o ně dobře postará.“

„Petře, teď už jsem uzdravena, víš? Byla jsem už tam na druhé straně, a kdybys věděl, co jsem tam viděla... ale, protože jsme bývali příliš šťastní, měli jsme se příliš dobře spolu i s našimi dětmi, plní zdraví, milosti a všeho nebeského požehnání, poslali mne ještě sem na zem, abych ještě něco vytrpěla, protože není spravedlivé předstoupit před Pána bez mnohého utrpení.“ (když se probírala z kómatu a několik dní před smrtí)

„Ježíši, miluji Tě! Ježíši, miluji Tě!“ (poslední slova)

„... bez oběti neexistuje láska... láska a oběť jsou totiž vnitřně spojeny tak jako slunce a světlo. Nelze milovat bez utrpení a trpět bez lásky.“ (z dopisů)

Manžel o ní: „Gianna byla znamenitá žena. Krásná, inteligentní, hodná. Byla to žena moderní a elegantní. Řídila auto, milovala hory a velice dobře lyžovala. Měla ráda květiny a hudbu. Nebyla mystický typ, který by myslel pouze na království nebeské a žil na zemi s přesvědčením, že to je jenom slzavé údolí. Naopak, byla to žena, která si dovedla užívat malých i velkých radostí, jichž nám Bůh dopřává na tomto světě. Gianna nebyla blahořečena pouze proto, že zemřela a obětovala život, aby zachránila své dítě. Milovala Boha a sloužila každému z jeho stvoření i v maličkostech.“

bl. Ladislav Battyáni – Stratman

(1870–22. 1. 1931, beatifikace 2003)

(Maďarsko – rakouský šlechtic, chirurg, oční lékař, ženatý, 12 dětí)

„Drahý a milý Ježíši, dej mi tu milost, abych Tě velmi, velmi miloval. Bože můj, nyní začínám chápat Tvou velkou lásku, kterou mi projevuješ. Ano, dobrý Ježíši, doufám v Tebe!“ (při své zhoubné nemoci)

„Bůh byl takříkajíc jeho dechem.“ (sestra v nemocnici o něm)

„Moje děti a moji nemocní jsou celý můj poklad.“

„Na světě není nic většího a krásnějšího než odraz Boží lásky v duši.“

Syn o něm: „Prosba Otče náš, přijď království tvé! byla základním akordem jeho modliteb ve vztahu osobním, rodinném, sociálním i vzhledem ke světu.“

Dcera o něm: „Vždy si našel čas pro nás, i když byl velice unavený, přece jen si každý den s námi chvíli hrál...“

Louis Pasteur a manželka Marie, 19. století

(jeden z největších vědců vůbec, tzv. čtyřikrát nesmrtelný a jednou věčný pro své objevy; hluboce věřící katolík, ženatý, pět dětí (tři zemřely na infekční onemocnění))

„Já se často modlívám ve své laboratoři.“

„Moje studia a výzkumy mne přivedly k tomu, že mám téměř takovou víru jako bretaňský sedlák, ale jsem si jistý, že kdybych ještě studoval a bádal dále, měl bych víru jako bretaňská selka.“

Manželka Marie psala tchánovi o manželovi a dětech. „... má sice hodně práce, ale každý den si najde chvíli, aby si s nimi pohrál nebo je pokolébal, když já nemám kdy.“

Z písemné žádosti o ruku rodičům Marie: matce: „... Jediné, oč prosím, je, aby se slečna Marie nekvapovala a nedala se odradit prvním dojmem, který jsem asi udělal. Není na mně nic, co by se mohlo dívce líbit. Ale vzpomínám si, že lidé, kteří mě blíže poznali, mě zpravidla měli rádi.“ Otcí prof. Laurentovi: „... jsem syn koželuha. Jsem naprosto nemajetný, protože jsem se již dávno rozhodl, že případný majetek rodičů musí cele připadnout mým sestřám, které pečují o otce... nemám žádné jmění, ale mám zdraví, doktorát nabytý před 18 měsíci a plat.“ A za 3 měsíce byla svatba. Byli spolu 45 let do jeho smrti a jsou spolu pohřbeni v kapli v Pasteurově ústavu.

Obrazová příloha

Luigi a Maria Beltrame Quattrocchi

Louis a Marie-Azélie (zvaná Zélie) Guérin Martinovi

Settimio a Licia Manelli

Sergio a Domenica Bernardini

Marcello a Anna Maria Ritter Inguscio

Giovanni a Rosetta Gheddo

Eugenio a Marina Balmori

Takaši Pavel (a Midori Moriyama) Nagai

Louis a Valeria Ama Wandete

Henry a Agnes Casolani

Vyrobilo
Centrum pro rodinný život Arcibiskupství olomouckého
© 2015

Určeno pro vnitřní potřebu.
Neprodejné.